

NARODNA IN
UNIVERSITETNA
KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 24, številka 7/8

julij/avgust 2014

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Martina Rozman Salobir

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: fotografija Jani Pečenko

Naklada: 260 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2014: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Drage bralke in bralci *Knjižničarskih novic*!

Pred kratkim mi je pod roke ali bolje na zaslon prišel članek angleškega pisatelja Neil Gaimana z naslovom *Why our future depends on libraries, reading and daydreaming**. Začetno branje se je končalo z navdušenjem in morda celo s ponosom. Ponosom, da sem knjižničarka in občutkom, da knjižničarji in knjižnice pustimo sled v družbi. In kot pravi avtor, ko govorimo o knjižnicah, pravzaprav govorimo o svobodi. Svobodi do branja, svobodi do idej, svobodi do odprte komunikacije in informacij. Knjižnice so tudi varen in včasih celo zabaven prostor za izmenjavo idej in informacij. Knjižnice izobražujejo, vseživljenjsko in v različnih obdobjih posameznika: od otroških pa vse do zrelih let.

Menim, da slovenske knjižnice in knjižničarji še kako sledimo tem idejam in vesela sem, da o njih lahko beremo tudi v *Knjižničarskih novicah*.

Želim vam veliko užitkov ob branju,

*Celoten članek, si lahko preberete na: <http://www.theguardian.com/books/2013/oct/15/neil-gaiman-future-libraries-reading-daydreaming>

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Naj kovačeva kobila ne bo bosa ... : CIP in ISBN/ISMN	4
Zgodnje novoveško recikliranje in njegove uganke: rokopisni fragmenti kot knjigoveški material	6
Pismenost za vse (Literacy for all) - izobraževalna delavnica na Švedskem	8
Zagovorniki knjige: po 12. kongresu slovenskih založnikov	9
IFLA spremljevalna konferenca za splošne knjižnice, Birmingham, 12.-13.8.2014	11
Uporabnih 11 iz IFLE 2014	12
Spremljanje spreminjanje podatkov registra nepremičnin na spletu	14
Izobraževanje strokovnega kadra v splošnih knjižnicah	17
Tečaji šaha - niša za pridobivanje novih članov Mestne knjižnice Ljubljana	19
Razstava Ružice Mujić iz Medošev v MKI	19
Učenje v šolski knjižnici z namiznimi družabnimi igrami	21
Obisk delegacije iz Bihača	22
Krajevna Knjižnica Straža dobila nove prostore	23
Iz dnevnega tiska	24
Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK	25
Vabila	26

Naj kovačeva kobila ne bo bosa ... : CIP in ISBN/ISMN

Tako. Vrnili smo se s počitnic, umirjeni in spočiti, pripravljani, da nadaljujemo s prekinjenimi projekti in se spopademo z novimi. Rezultati projektov pa so na koncu običajno predstavljeni v publikaciji. Kako ravnati, da se nam ne bo pripetilo sledeče:

V lanskem letu je prišla do mene kolegica bibliotekarka, ki je ob pripravi strokovnega članka morala citirati vir, za katerega je trdila, da zapis v COBIB-u ne ustreza in prosila, da ga popravimo. Res je bilo tako, zapis ni na noben način ustrezal publikaciji, ki mi jo je dala v roke. Glede na potek dela v naši hiši in na dejstvo, da je bilo delo popisano tudi v Slovenski bibliografiji, je bilo prav nenavadno, da je bilo v zapisu toliko netočnosti. V takih trenutkih je seveda najbolje zapis preveriti s knjigo v rokah. Naročili smo knjigo v skladišču in knjiga se je res razlikovala od tiste, ki nam jo je prinesla kolegica kot svoj lastni izvod. Nadaljnje raziskovanje je pokazalo, da je imela kolegica misleč, da gre za dokončni zbornik, v rokah neko vmesno varianto (dobila jo je na posvetovanju) in da je bila »dokončna publikacija« (v našem skladišču) opremljena s spremenjenimi podatki. Obe »izdaji« sta bili brez CIP-a in brez oznake ISBN. Vemo, kako običajno nastajajo take bolj priložnostne publikacije v krogih, katerih izdajanje in zalaganje knjig ni primarna dejavnost, a kljub temu je potrebno paziti, kaj v končni fazi oddamo iz rok v objavo tudi bibliotekarji, predvsem pa, da na trgu in v strokovni javnosti ne krožijo variantne oblike publikacije, ki povzročajo zmedo. Da kovačeva kobila ne bo bosa ...

Praviloma naj bi imela vsaka publikacija kataložni zapis o publikaciji (CIP) in oznako ISBN. Za oboje poskrbimo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, le poslati nam je potrebno ustrezno gradivo, ko je publikacija tik pred izidom v tiskani in/ali elektronski obliki. No, kakšen dan ali dva je potrebno počakati, da nalogo korektno opravimo, čeprav včasih tudi čaramo ...

Kaj je CIP, je bilo povedano že tolikokrat, da ne štejemo več, pa vendarle: CIP je akronim za Cataloguing in publication (kataložni zapis o publikaciji) in pomeni, da je publikacija obdelana v skladu z mednarodnimi pravili za katalogizacijo še pred njenim izidom. Tak zapis v svoji okrnjeni obliki je praviloma takoj del bibliografske baze ustanove, ki je ta zapis pripravila, njegov namen pa je večkrat:

- nudi takojšnjo informacijo o publikaciji in posledično pospešuje njen pretok na tržišču;
- omogoča pripravo publikacije Knjige na trgu (tudi pri nas upamo, da bo to kmalu);
- skrajša čas obdelave določene bibliografske enote in tako omogoča hitrejšo dostopnost publikacije v knjižnici;
- standardizira bibliografski opis;
- olajša delo tistim knjižničarjem, ki nimajo strokovnega osebjaja za obdelavo publikacij in izgradnjo katalogov;
- predstavlja vsebino in obliko slovenske knjige tistemu, ki ne obvlada slovenskega jezika;
- izvaja bibliografsko kontrolo v državi in izven nje;
- knjižarnam olajšati razvrščanje v tematske sklope.

Pri nas je CIP še vedno natisnjen tudi v publikaciji sami, v mnogih državah pa so se že davno odločili v publikaciji natisniti le podatek o tem, kdo je tak zapis pripravil in kje je bibliografske podatke mogoče preveriti (npr. British Library Cataloguing in Publication Data. A catalogue record for this book is available from the British Library). Praviloma so ti zapisi pripravljeni centralizirano v nacionalnih knjižnicah. Tudi pri nas je delno tako. Če prav pomislim, prav te dni v septembru mineva 30 let, odkar smo pripravili prvi tak zapis. Že od vsega začetka je pri tem projektu sodelovala tudi Univerzitetna knjižnica Maribor in tako je še danes. Kasneje se nam je pridružila tudi Narodna in študijska knjižnica v Trstu, ki pokriva zamejsko založniško dejavnost. Sodelovanje poteka zgledno in složno, kar je zasluga potrpežljivih in vestnih kolegic tako v Mariboru kot tudi v Ljubljani in Trstu. Bo tole kar primerno mesto, da se jim za ves trud prav pristrčno zahvalim in jim zaželim uspešno delo še naprej.

Kaj potrebujemo za CIP?

To za knjižničarje res ni prav nobena skrivnost: oblikovano notranjo naslovno stran, kolofon in kazalo. V primeru, da v publikaciji kazala ni, potrebujemo spremno besedo, recenzijo, uvod in pa del vsebine. V primeru zbornika namesto kazala zadoščanje le naslovi prispevkov in njihovih avtorji. S pomočjo kazala pripravimo vrstilce UDK in gesla, torej vsebinsko obdelamo, s pomočjo notranje naslovne strani in kolofona pa pripravimo bibliografski opis. Bolj ko so podatki točni in popolni že takoj v začetku, bolj točen, natančen in pravilen je bibliografski opis, manj je kasneje popravkov. Seveda pa je potrebno upoštevati tudi to, da CIP vedno pripravljamo v časovni stiski (včasih tudi več kot 60 zahtevkov dnevno) in določene podatke zavestno izpuščamo (npr. več avtorjev in drugih sodelavcev, opombe, dodatno geslenje ipd.). Ko v Narodni in univerzitetni knjižnici dobimo obvezni izvod, seveda podatke preverimo, popravimo in zapis dopolnimo z manjkajočimi podatki. Zato želimo od založnika vedno pridobiti notranjo naslovno stran in kolofon v njuni dokončni obliki. Če na teh mestih pride kasneje do sprememb ali popravkov, je seveda zaželeno, da se nam to sporoči. Nove podatke takoj dodamo v zapis in, če je potrebno, za založnike natisnemo nov CIP, ki ga založnik nato objavi v publikaciji, navadno levo od naslovne strani, na njenem hrbtu ali zadaj. Seveda je zaželeno, da je CIP natisnjen tako, da ga bralec čim prej opazi. Pri nas za enkrat še vedno velja, da je CIP v publikaciji tudi objavljen. V primeru elektronske publikacije nam je potrebni posredovati tudi podatek o računalniškem datotečnem formatu in pa URL, kjer bo publikacija objavljena.

Kaj je oznaka ISBN?

To je »čudežna številka«, ki bo v naslednjem letu praznovala že pol stoletja obstoja. Ja, tako je to. Prve oznake so se v Veliki Britaniji pojavile že v sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja, pod okrilje Mednarodne organizacije za standardizacijo je oznaka kot standard ISO 2108 prišla leta 1970. Od takrat pa do danes je v pripravi že četrta izdaja standarda, ki bo upoštevala najnovejše trende v založniš-

tvu, ki je, kot veste, v neverjetnem razmahu. Oznaka ISBN se je neverjetno hitro »prijela« in danes si modernega in hitrega poslovanja s knjigo brez nje sploh ni več mogoče zamisliti. V svetu deluje več kot 160 nacionalnih agencij, ki skrbijo, da je njihova nacionalna založniška produkcija ustrezno oštevilčena.

ISBN je akronim za International Standard Book Number (standardna knjižna številka). Oznaka je sestavljena iz 13 števk, njen namen pa je predvsem:

- enkratna in nezamenljiva mednarodna identifikacija, ki lahko nadomesti bibliografski opis;
- olajša delo v založniških hišah;
- omogoča pripravo založniških katalogov, kot je npr. Knjige na trgu;
- pospešuje in poenostavlja izvedbo naročil in distribucije;
- podpira označevanje s črtno kodo in elektronsko prodajo;
- omogoča registracijo copyrighta;
- olajša delo v knjižnicah.

Paleta publikacij, ki se jim lahko dodeli oznaka ISBN, je zelo široka. Od knjig in brošur v različnih vezavah v tiskani obliki in kakršni koli elektronski obliki, atlasov in zemljevidov v prosti prodaji, do zvočnih knjig in didaktičnih kompletov. V primeru dvoma ali publikacija lahko dobi to oznako, se je potrebno obrniti na nacionalno agencijo, ki pri nas deluje pod okriljem Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Ker pa je ISBN založniški sistem, mora nacionalna agencija voditi tudi register vseh založnikov in bdeti nad pravilno uporabo oznak ISBN, zato vas bomo kot založnika ob vaši prvi publikaciji dodali v našo bazo. Pa veste, da je ta baza tudi javno dostopna? Seveda ne vsi podatki, osnovni pa vendarle. Ko imate minutko časa, si jo oglejte (ZAL/ISBN Slovenski založniki) med drugimi specializiranimi bazami podatkov v sistemu COBISS.si.

Če velja, da je oznaka ISBN enkratna in nezamenljiva, je potrebno z njo zelo pazljivo ravnati. V resnici mora vedno označevati samo en produkt, v eni vezavi, pri enem založniku. Če založnik izda publikacijo v dveh različnih vezavah, ima ta naslov dve oznaki ISBN. Nespremenjene izdaje istega naslova ohranijo stare oznake. Če publikacija izide v več različnih računalniških datotečnih formatih, ima vsak posamezni format svojo oznako. Pri nas oznake ISBN svojim izdelkom samostojno dodeljujejo samo velike založbe, za vse manjše to delamo mi. Zato imamo mi v tej službi sicer malo več dela, vendar to delo opravimo istočasno s pripravo preliminarne zapisa o publikaciji (zapisa CIP), a na splošno zaradi tega na trgu ni zmede in težav z nepravilnimi oznakami, kajti oznaka ISBN se na trgu hkrati pojavlja tudi kot EAN črtna koda. Založnik oznako ISBN natisne na vidnem mestu na hrbtu ali na dnu naslovne strani, v desnem kotu zadnje strani platnic, pa tudi na ščitnem ovoju, hkrati pa je oznaka ISBN del katalognega zapisa o publikaciji.

Praviloma bi morale tudi vse naše knjige, ki smo jih v knjižnicah digitalizirali in dali v uporabo javnosti, biti označene z novimi oznakami ISBN. Če pa smo to storili samo z namemom ohranjanja, pa nova oznaka ni potrebna. Predvsem pa si je potrebno zapomniti, da ima publikacija na spletu drugačno oznako ISBN od tiskane ali tiste izdane na CD-ju ali ključku, saj ISBN označuje vsakega od različnih končnih produktov.

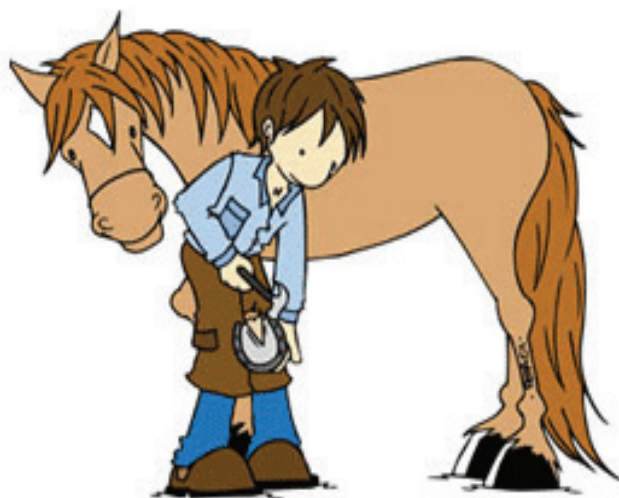
Kaj pa je oznaka ISMN?

To je še ena od oznak iz velike družine enkratnih mednarodnih identifikatorjev. ISMN je akronim za International Standard Music Number (mednarodna standardna številka notnih zapisov). Sistem podobno kot ISBN uporabljamo za številčenje vseh mogočih oblik notnih zapisov. Tudi za te zapise pripravljamo katalogne zapise o publikaciji (CIP) in jih označujemo z oznakami ISMN v Narodni in univerzitetni knjižnici.

Če boste torej kdaj izdali notne zapise, nam boste prav tako posredovali naslovno stran in kolofon ter podatek o tem, ali je to partitura in ali ločeno vsebuje tudi posamezne glasove, kajti v tem primeru bo publikaciji potrebno dodeliti več oznak ISMN.

To je nekaj osnovnih smernic s področja založništva, ki bi jih morali poznati vsi potencialni uredniki in izdajatelji/založniki tudi tistih naključnih publikacij, ki nastajajo praviloma doma med polnočjo in četrto uro zjutraj. V tem primeru kovačeva kobila ne bo bosa ali pač, a o tem naslednjič ...

Alenka Kanič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

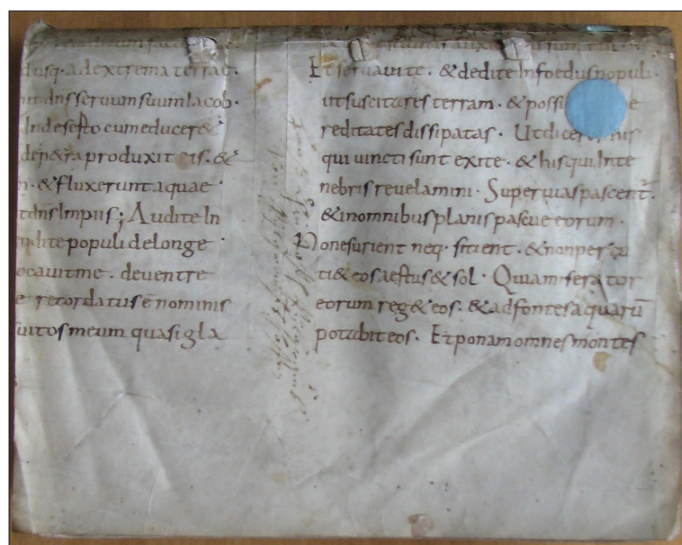
Zgodnje novoveško recikliranje in njegove uganke: rokopisni fragmenti kot knjigoveški material

Knjiga v obliki kodeksa se je kot nosilec informacij uveljavila v zgodnjem srednjem veku ter postala (in tudi ostala) eden najbolj prepoznavnih medijev naše civilizacije. Od 4. stoletja našega štetja pa vse do novega veka so izpod peres in čopičev znanih in neznanih prepisovalcev, rubrikatorjev in iluminatorjev prihajali številni rokopisi, ki jih zaznamujejo predvsem edinstvenost, pogosto pa tudi neprecenljiva vsebinska in umetniška vrednost. Danes srednjeveške rokopise najpogosteje poimenujemo po vsebini (evangelijar, gradual, psalter), po naročniku (evangelijar vojvode Ernesta Avstrijskega, sijajni horarij vojvode Berryskega), po posebnih značilnostih (codex aureus, codex argenteus) ali po kraju nastanka oziroma hranilišču (Stiški rokopisi, apokalipsa iz Bamberg). Najbogatejši zbirki srednjeveških rokopisov v Sloveniji hranita Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in Nadškofijski arhiv v Mariboru. Z značilnostmi in vsebino rokopisov se poleg zgodovine in njenih pomožnih ved, umetnostne zgodovine, jezikoslovja ter primerjalne književnosti, teologije in nekaterih drugih znanosti ukvarja predvsem kodikologija, interdisciplinarna veda o zgodovinskem razvoju knjige, ki raziskuje različne vidike izvora in nastanka rokopisnih kodeksov, pisav, slikarskega okrasja, vezav in drugih značilnosti srednjeveške pisne kulturne dediščine.

Srednjeveški samostanski in drugi knjižničarji, bogati zbiratelji ter ostali bralci so rokopise seveda skrbno hranili, saj so bili le-ti zelo dragoceni. Tudi ko je tiskana knjiga sredi 15. stoletja že pričela svoj neustavljivi pohod, je bila tradicija zbiranja dragocenih rokopisov in ročnega prepisovanja besedil še vedno izjemno močna. Najdlje se je ohranila na področju leposlovja¹, liturgije², nabožne literature³ in študijskih gradiv na univerzah. S stališča uporabe rokopisnih knjig v krščanskem obredju je bilo prelomno predvsem leto 1563, ko se je zaključil Tridentinski koncil in je zaradi sklepov, povezanih s poenotenjem obredja, kar precej liturgičnih del postalo zastarelih. Ustno izročilo, ki mu zagotovo ni mogoče nekritično pritrditi, pravi, da so v zavržene rokopise, tako kot v predvčerajšnje časopise, zavijali solatne glave in ribe. Po drugi legendi naj bi zavržene knjige uporabljali tudi za kurjavo. To je še manj verjetno, saj pergament, ki je bil tedaj prevladujoča pisna podlaga, ne slovi ravno po svoji vnetljivosti in dobri gorljivosti.

Zagotovo so se predvsem v času evropskih verskih razprtij dogajali številni »zločini nad knjigo« ideološke narave, pa tudi vsakovrstno malomarno ravnanje z zapisano besedo ni ravno sodobni fenomen. Vsekakor pa večine knjig, ki so iz takšnih ali drugačnih razlogov postale odvečne, niso kar zavrgli. Mnoge so predvsem v 16. stoletju »reciklirali« na prav poseben način in s tem poskrbeli za številne zanimi-

ve raziskovalne uganke, ki še danes zaposlujejo predvsem medieviste in raziskovalce 16. stoletja⁴. Razrezani ali razstavljani rokopisi so namreč postali uporabni kot platnice oziroma opore platnic ali prevleke platnic tiskanih knjig, velikokrat pa jih v obliki posameznih trakov najdemo tudi kot prečne hrbtno ojačitve, spojne liste, vzdolžne ojačitve na pregibih prvih in zadnjih leg knjižnega bloka oziroma talone. Najpogosteje so prisotni v oziroma na inkunabulah in tiskih iz 16. stoletja. Takšni fragmenti (lat. fragmentum = polomljen kos) oziroma delci nekoč celovitega besedila so del materialne kulturne dediščine, ki jo splošneje imenujemo membra disiecta, in poleg rokopisnih spomenikov vključujejo tudi posamezne razpršene delčke lončenine ter drugih umetniških ali obrtniških izdelkov.

Slika 1: Karolinški fragment (Izaijeva knjiga) iz 9. stoletja na knjigi *Christliche Fragstück von dem Unterschied der zweyen Artikel, des apostolischen Glaubens Bekenntnis, das Christus gen Himmel auffgefahren sey, und nuhn sitze zur Rechten Gottes des allmechtigen Vaters ...*

V Narodni in univerzitetni knjižnici smo se pregleda in identifikacije srednjeveških rokopisnih fragmentov, ki so bili uporabljeni kot material za knjižne vezave v sodelovanju z ddr. Natašo Golob iz Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in dr. Franzem Lacknerjem iz Avstrijske akademije znanosti, lotili že leta 2011. V sklopu projekta smo večkrat pregledali glavno skladišče, pa tudi trezorje, kjer hranimo inkunabule in redke stare tiske. Tistih knjig, ki so bile vezane v srednjeveške rokopise, ni bilo pretežno najti, ostale pa smo poiskali tako, da smo vsak zvezek posebej odprli ter podrobneje pregledali predvsem strukturne elemente na spoju med knjižnim blokom in platnico. Od začetka raziskave pa do danes smo tako odkrili 238 fragmentov. Od tega jih je bilo 228 že vsebinsko identificiranih, deset pa jih še čaka na pregled in analizo. Fragmenti so relativno raznovrstni, v skladu s kulturnimi značilnostmi obdobja nastanka in namenom njihove uporabe pa prevladujejo sakralne vsebine.

4 Za opore platnic so sicer pogosto uporabljali tudi poskusne odtise oziroma tiskana besedila, ki so jih iz takih ali drugačnih razlogov zavrgli. Papir, na katerem so bile natisnjene zgodnje knjige, pa je bil prav tako »recikliran« – izdelovali so ga namreč iz starih cunj.

1 »Sodobno« leposlovje pričnejo množičneje tiskati, šele ko je tržišče zasičeno z izdajami srednjeveških in antičnih »klasik« oziroma potem, ko se poveča tudi število potencialnih bralcev in kupcev tovrstnih besedil.

2 Na primer misali, gradualni in antifonariji.

3 Na primer brevirji, ki so bili namenjeni za osebno uporabo in so bili temu primerno pogosto tudi okrašeni in ilustrirani po naročilu.

Največ jih je nekoč pripadalo liturgičnim knjigam, kot so lekcionarji, antifonarji, brevirji, psaltri in gradualji, kar se lepo sklada tudi z že omenjenim posttridentinskim dogajanjem. Temu sledijo teološke in biblične vsebine, kjer prevladujejo patristika, pridige, sholastična teologija, moralna teologija ter različna staro in novozavezna besedila. Še najmanj je medicinskih, jezikoslovnih, biografskih, ha-
giografskih in zgodovinskih besedil. Najstarejši fragmenti, zapisani v karolinški minuskuli, datirajo v 9. stoletje, najmlajši, skoraj brez izjeme zapisani v številnih različicah gotice, pa v 15. stoletje. Posebej dragoceni so nekateri razkošnejše iluminirani fragmenti, o katerih bo zagotovo napisanih še nekaj znanstvenoraziskovalnih člankov, po zgodovinskodokumentarnem pomenu pa izstopa del pisma Eleonore Akvitanske papežu Celestinu III. Vsekakor gre za lepo število najdb, sploh če upoštevamo dejstvo, da so ti fragmenti delci 238 celotnih srednjeveških rokopisov, ki (vsaj v celoti) ne obstajajo več.

Slika 2: Fragment misala na knjigi Ulysses Aldrovandij's *Serpentum, et draconum[m] historiae libro duo* iz 1640.

Osnovni identifikaciji in klasifikaciji fragmentov bo sledila še izdelava podrobnih kodikoloških opisov za vsak posamezni primerek (avtor, naslov, datacija, dimenzije, zrcalo, pisava, lokacija fragmenta v knjigi, provenienca, slikarsko okrasje itd.), ki ga bo pripravila ddr. Nataša Golob, ter izdelava podatkovne baze, ki jo bo mogoče v prihodnosti dopolnjevati z že obstoječimi ali novimi odkritji v drugih ustanovah. Bazo, ki trenutno nosi delovno ime Fragmenta manuscriptorum medii aevi Sloveniae in bo poleg kodikoloških opisov vsebovala tudi podrobno slikovno dokumentacijo, želimo že v osnovi zasnovati tako, da bo v čim večji meri kompatibilna z drugimi podobnimi zbirkami in orodji na področju digitalne humanistike oziroma digitalne medievistike, kakršen je na primer nedavno vzpostavljeni Manuscriptlink. Nenazadnje je srednji vek, s tem pa tudi medievistika, izrazito »univerzalnega« značaja

in čeprav so rokopisi nastajali v okviru specifičnih kulturnih oziroma političnih entitet, so vsebine, ki jih prinašajo, del skupnega, transnacionalnega duha nekega časa ter posledica duhovnega in intelektualnega dogajanja v širših okvirjih. Zagotovo fragmenti niso tako privlačni kot številni slavni kodeksi, ki so se ohranili v celoti, vendar je prav, da tudi te »raztresene ude« predstavimo širši zainteresirani javnosti – skladno z njihovo naravo pa k njihovi obravnavi pristopamo v duhu mednarodnega sodelovanja.

Slika 3: Fragment dela Summa de casibus conscientiae Astesana iz Asta na knjigi Parida iz Pozza Tractatus insignis de reintegracione feudorum iz 1544.

Literatura/viri

- Febvre, Lucien in Martin, Henri-Jean. *The coming of the book*. London: Verso, 2010.
- Golob, Nataša. Pojasnilo k razvidom srednjeveških rokopisov in fragmentov v Sloveniji in iz slovenskih zbirk. *Zbornik za umetnostno zgodovino. Nova vrsta*. (1999), str. 133–170.
- Golob, Nataša. Srednjeveški rokopisi in fragmenti iz slovenskih provenienc v tujini (2). Nekateri rokopisi iz kartuzije Žiže, hranjeni v Avstriji. *Zbornik za umetnostno zgodovino. Nova vrsta*. (2000), str. 176–192.
- Golob, Nataša. Srednjeveški rokopisi in fragmenti iz slovenskih provenienc v tujini (3). Iluminirani rokopis o vzreji konj iz Pirana. *Zbornik za umetnostno zgodovino. Nova vrsta*. (2000), 176–192.
- Golob, Nataša. Reflections on some expressions of Bohemian art around 1400 in Slovenia, *Codices manuscripti. Supplementum* 6, 2012, str. 56–62.
- Ilich, Iztok. *Knjiga*. Ljubljana, 2007.
- Kos, Milko in Steele, France. *Srednjeveški rokopisi v Sloveniji*. Ljubljana, 1931.
- Otorepec, Božo. Rokopis. *Enciklopedija Slovenije*. 10 (pt-savn), Ljubljana, 1996, str. 265–266.

Sonja Svolfšak, Urša Kocjan,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Pismenost za vse (Literacy for all) – izobraževalna delavnica na Švedskem

V drugem tednu letošnjega junija sem se udeležila mednarodne izobraževalne delavnice v mestu Botkyrka na Švedskem. Delavnica je bila izvedena v okviru Lifelong Learning Program Grundtvig Workshops, financirana s strani Evropske unije (<http://functionalilliteracy.org/>).

Organizatorji seminarja in delavnic, knjižničarji iz Halunda Library, so med prispelimi prijavi izbrali petnajst udeležencev – knjižničarjev iz štirinajstih evropskih držav, tudi iz Slovenije. Predavanja so bila odprta za zainteresirano javnost, popoldanske delavnice pa so bile namenjene le izbranim udeležencem. Pet dni smo namenili poslušanju, razmišljanju in pogovorom o povezavah med pismenostjo, demokracijo in izobraževalnimi možnostmi ter predvsem, kaj in kako lahko splošne knjižnice ukrepamo ob vse večjem upadu pismenosti med prebivalci Evrope, tako med domačimi kot med priseljenci. Poudarek celotedenskega druženja je namreč bil prav na možnosti odpravljanja (ne) pismenosti med imigranti, ki prihajajo in živijo na Švedskem ter drugod po Evropi.

Evropsko poročilo iz leta 2012 kaže, da ima kar 75 milijonov Evropejcev težave z branjem in razumevanjem pisnih sporočil, s katerimi se srečujejo v vsakodnevnem življenju. Kljub temu da gre za izjemno visoke številke, opazamo, da se o temi pismenost – nepismenost v Evropi redko ali skoraj nikoli ne govori v javnosti. Morda je razlog tudi v tem, da je nepismenost med odraslimi na nek način nevidna in neopazna v družbi in da jo je težko določiti pri posamezniku na prvi pogled. Gre tudi za nekoliko tabuizirano temo, sploh v razvitih državah, saj nepismenost povezujemo s t.i. tretjim, nerazvitim svetom, z državami, ki jih pestijo dolgoletne vojne in huda revščina, kjer imajo slab ali nikakršen izobraževalni sistem. Vendar podatki in raziskave v Evropi kažejo drugačno sliko. Pa ne le zaradi vse več priseljencev iz ekonomsko in socialno slabše razvitih držav, temveč tudi zaradi vedno večje revščine, brezposelnosti in socialne raznolikosti tudi med državljani stare Evrope.

Kaj sploh je pismenost? Definicija Unesca jo opredeljuje takole: »Pismenost je sposobnost branja in pisanja ter zmožnost razumevanja vsakdanjih sporočil.« Glede na konkretno uporabo pismenosti bi lahko rekli, da ločimo dve vrsti pismenosti: osnovno pismenost, to je sposobnost branja in pisanja, pri kateri ne obstaja za podlago formalna izobrazba, ter funkcionalno pismenost, to je sposobnost branja in pisanja, ki je podprta s formalno izobrazbo – šolanjem. Ugotavljali smo, da pismenost ni le sposobnost branja, pisanja in računanja, kot jo opredeljujemo po definiciji, temveč da so za pismenost potrebna še druga znanja: znanje jezika(-ov), uporaba računalnika, pametnega telefona inp. Torej branje, pisanje in računanje je vedno podprto z dodatnimi znanji (jezikovno), sposobnostmi (logika) in naučenimi postopki (računalnik). Nadalje pa je pismenost posameznika in naroda odvisna tudi od nekaterih družbenih dejstev, kot so kako kompleksna – celovita in zapletena je družba, kakšne zahteve in pogoje ima ter kakšne so potrebe in zahteve življenja v določeni družbi.

Mesto Botkyrka (www.botkyrka.se), ki je gostilo mednarodno delavnico, leži južno od Stockholma, od katerega je oddaljeno le 20 minut vožnje s podzemno železnico. Botkyrka je mesto, ki ima najvišji odstotek imigrantov na Švedskem. Od skoraj 90.000 prebivalcev je kar 53 % tujcev in priseljencev. Povprečna starost je 37 let, v mestu in okolici se govori kar 100 različnih jezikov. Knjižnice v takem okolju imajo zato pomembno in vidno vlogo pri opismenjevanju vseh, ki malo ali sploh ne govorijo švedsko. Naj poudarim, da knjižnice na Švedskem pri delu z imigranti niso osamljene, saj imajo na državni ravni izjemno urejeno področje dela z imigranti. Vladne izobraževalne ustanove (SFI – Swedish for immigrants) organizirajo brezplačne tečaje švedskega jezika za odrasle osebe, za redno udeležbo na tečaju (15 ur na teden) dobijo tujci celo plačilo. Ena izmed učiteljic na omenjenih tečajih nam je predstavila aplikacijo za učenje jezika, prilagojeno za prvo stopenjsko učenje tujcev (glasovna podlaga, ponavljanje, slikovna oprema ipd.), ki jo je med svojim poletnim dopustom razvila skupaj s svojimi sodelavci. Z državnimi sredstvi, pridobljenimi na razpisu, pa niso omogočili le razvoj te aplikacije, temveč tudi nakup večjega števila tabličnih računalnikov. Z novimi tehnološkimi pripomočki in izjemno uporabnim učnim orodjem (aplikacijo smo preizkusili tudi vsi udeleženci in bili nad njeno učinkovitostjo navdušeni) se je uspeh razumevanja tujega jezika pri manj pisмениh in slabše izobraženih priseljenicah takoj in vidno izboljšal. Poleg jezikovnih tečajev na Švedskem potekajo še številne dejavnosti in možnosti za tujce, tako s strani države kot nevladnih organizacij, in splošen vtis je, da gre za deželo z odprtimi možnostmi in bistveno manjšimi predsodki pred tujostjo in drugačnostjo, kot smo jo vajeni v Sloveniji.

Slika 1: Pismenost za vse

Skozi predavanja smo spoznavali, da pismenost in opismenjevanje, predvsem tujcev, ni le učenje pisanja in branja švedskega jezika in tudi njihovega materinega jezika, temveč je pismenost tudi sposobnost aktivnega delovanja v vsakdanjem življenju. Spoznali smo, kako učitelji/knjižničarji uporabljajo različne načine in metode pri učenju. Prav poseben izziv za njih predstavljajo osebe, ki prihajajo iz t. i. svetovnih kriznih žarišč, kot so v tem času Sudan, Somalija in Sirija, saj v njihovih deželah divjajo večletne vojne in revščina, ki prebivalcem onemogočajo celo osnovno šo-

lanje. Tako se na Švedskem srečujejo z odraslimi ženskami, ki so pogostokrat tudi na drugih družbenih področjih deprivilirane in še nikoli v življenju niso bile v šoli, ne znajo držati svinčnika, doma nimajo listov papirja, knjig, skratka ničesar, kar bi jih povezovalo s pismenostjo in z izobraževanjem. Enkratni primer dela s takimi ženskami je bila predstavitev programa Livstycket (www.livstycket.se), kjer je poudarek na delu z imigrantkami na način, ki je njim blizu in domač: šivanje, vezenje, risanje in druga ročna dela. Projekt se je sčasoma zelo razširil in pridobil na kvaliteti, saj so udeleženske s svojimi ročnimi deli, skupaj z nekaterimi mladimi švedskimi oblikovalci, razvile svojo prodajno blagovno znamko in celo izdale knjigo o svojem delu in življenju imigrantk na Švedskem.

Slika 2: Pismenost za vse

Bistvo projekta je v razvijanju samopodobe in samozavesti teh neizobraženih in nepismenih žensk z opismenjevanjem in izobraževanjem, ki ga lahko uporabijo za svoje vsakdanje življenje. Projekt, ki ga vsekakor potrjujejo besede nedavno preminule južnoafriške pisateljice in Nobelove nagrajenke za književnost, Nadine Gordimer: »Pismenost je oblika svobode«.

Drugi, prav tako pomemben in zanimiv projekt pri opismenjevanju, je časopis »8 Sidor«, v prevodu »8 Strani«, <http://8sidor.se/>. Gre za časnik na osmih straneh, ki v lahkem in enostavnem jeziku približa aktualne novice in dogajanje na Švedskem in po svetu tistim, ki jim je jezik, ki ga uporabljajo tiskani mediji, pogostokrat težko razumljiv. Pobudnica za nastanek časopisa »8 Sidor« je bila pred tridesetimi leti mama otroka s težavami v umskem razvoju, ki se je odločila, da bo svojemu otroku, kljub njegovim omejitvam, omogočila branje novic. Tako je bil kratek in enostaven časnik najprej namenjen osebam z zmanjšano možnostjo razumevanja, kasneje pa se je izkazal, da je primeren za tujce, priseljence in manj pismene ter slabše izobražene osebe. Danes časnik dosega izjemno naklado in priljubljenost, je še vedno brezplačen, dostopen tako v tiskani kot v e-obliki. Zelo dober primer, ki so se ga lotili pri časniku »8 Sidor«, je spletna predstavitev političnih strank in kandidatov za letošnje jesenske volitve na lokalni in državni ravni: pripravili so posebno spletno stran, kjer pišejo in predstavljajo posamezne kandidate in stranke na jasn in preprost način, poudarjajo tista področja političnih strank, ki se dotikajo predvsem priseljencev, socialno ogroženih ter oseb s težavami v duševnem zdravju – torej njihovih bralcev. Ti lahko pišejo tudi konkretna vprašanja in uredniki časnika poskrbijo, da so odgovori političnih kandidatov objavljeni na spletni strani časnika.

S takim odličnim načinom novinarji omenjenega časopisa opismenjujejo manj pismene in družbeno - pogosto postavljene osebe in jih tako na konkreten način izobražujejo za aktivno udeležbo v družbi.

Spoznali smo, da so knjižnice ključen in pomemben partner pri delu in življenju s tujci in priseljenci na Švedskem, saj poleg tega, da zanje pripravljajo sproščena srečanja, kjer se učijo švedščine (jezikovni klubi, čajanke oziroma srečanja ob kavici), omogočajo tudi izposajo gradiva v številnih jezikih. Nekatere švedske založbe so specializirane za izdajo t.i. *easy reading books* ali knjige za lažje branje, ki so namenjene odraslim. Knjižnica, v kateri smo imeli predavanja in delavnice, ima knjige kar v 50-ih različnih jezikih in večina knjižničarjev, ki delajo v tej knjižnici, govori več jezikov – med drugim tudi arabsko.

Zaključimo lahko z ugotovitvijo, da je pismenost človekova pravica, je orodje opolnomočenja posameznika in je osnova vsake družbe, ki želi biti konstruktivna in socialna, družbe, v kateri ima veljavo vsak posameznik, ne le elite, ki vodijo zavedene, nepismene in nepoučene množice. Dejstvo je, da ljudje niso nepismeni, ker so revni, temveč so revni, ker so nepismeni. Zato menim, da je vloga splošnih knjižnic v procesih opismenjevanja zelo pomembna, saj so knjižnice srce skupnosti in družbe, ki morajo skrbeti ne le za klasično ponudbo svojih storitev, temveč za konkretno podporo tistim, katerih materin jezik ni jezik države, v kateri živijo. V knjižnicah moramo nuditi podporo vsem, ki imajo težave pri pisanju, branju, računanju in predvsem umevanju vsakdanjega življenja, v vedno bolj kompleksni in komplicirani zahodni družbi.

Veronika Rijavec,
Vodja Službe za delo z uporabniki in posebne zbirke,
Mestna knjižnica Ljubljana

Zagovorniki knjige: po 12. kongresu slovenskih založnikov

Letošnji, 12. Kongres slovenskih založnikov, s tematskim naslovom Ustvarimo potrebo po nakupu knjige, je bil 3. junija na Bledu v hotelu Astoria. Naslov ni skrival prepričanja in ugotovitev¹ založnikov, da ljudje knjig ne kupujejo

¹ Ocena je, da posameznik letno kupi v povprečju 1 do 2 knjigi, za kar potroši okoli 25 €. Slovenci smo torej sorazmerno dobri bralci in slabši kupci knjig. Država financira nakup knjižnega gradiva splošnim knjižnicam, osrednje knjižnice v svoje knjižne zbirke vključujejo večino subvencioniranih knjig, druge knjižnice pa precej manjši delež. Večji del naklad subvencioniranih knjig odkupijo knjižnice, ki za odkupe namenijo okoli 7.000.000 € letno, to pa pomeni, da so slovenske knjižnice ključen kupec knjig. V slovenskih knjigarnah (deluje jih malo več kot 100) se proda le tretjina vseh prodanih knjig. Skupni obseg prometa pa noge v letu 2012 znaša 81.000.000 € in se je v zadnjih 4 letih znižal za približno četrtino, od tega je prodaja knjig vredna okoli 60.000.000 €. Med prednosti slovenskega knjižnega trga lahko štejemo bogato in raznoliko produkcijo, visoko knjižnično izposajo ter sistematično državno pomoč področju knjige, ki podpira vse elemente knjižne verige. Temeljni problem področja ob spe-

dovolj, da bi slovenski knjižni trg uspešno živel, vsebuje pa tudi željo oziroma potrebo po novih idejah, ki naj bi knjigi oziroma panogi pomagale preživeti. Namen kongresa založnikov je bil »informativno druženje«, kot je bilo zapisano v vabilu in povezovanje, da bi tako morda lažje prebrodili splošno krizo v Sloveniji, ki postaja čedalje bolj očitna.

Udeležence letošnjega kongresa so najprej nagovorili predsednica Društva slovenskih založnikov Maruša Kmet, minister za kulturo dr. Uroš Grilc in direktor Javne agencije za knjigo, Aleš Novak. V uvodnem delu so podelili nagrado za naj knjigotržca, ki jo je letos prejela naj knjigotržka Davorka Štefanec iz koprške knjigarne Dom knjige ter nagrado za naj založnika, ki je šla v roke Valentinu Logarju iz Cankarjeve založbe.

V nadaljevanju so sledila predavanja. Dr. Miha Kovač je primerjal založništvi Slovenije in Škotske; Andreja Kavčič in Damijana Kisovec sta predstavili slovenski založniški trg v številkah; strokovnjaki s področja trženja pa so spregovorili o ključnih vidikih prodaje knjig, navadah Slovencev pri nakupovanju knjig, učinkovitih načinih spletnega trženja ter o pridobivanju in ohranjanju kupcev s pomočjo tržnih znamk.

Predstavitve predavanj si lahko ogledamo na spletni strani Društva slovenskih založnikov²:

1. [Slovenija in Škotska: zgodba o dveh založništvih dr. Miha Kovač, Filozofska fakulteta v Ljubljani](#)
2. [Osebnostna izkaznica panoge – primerjalna analiza 2012/2013 Andreja Kavčič, SPPO](#)
3. [Ključni vidik prodaje knjig mag. Primož Hvala, HSC](#)
4. [Raziskava o branju in nakupnih navadah Slovencev pri nakupu knjig – raziskava MK ob 40-letnici Sveta knjige Matjaž Vračko, MKZ](#)
5. [Evidentiranje in vrednotenje slovenske produkcije knjig za otroke mag. Darja Lavrenčič Vrabec, MKL](#)
6. [Izgubljeni kupec dr. Samo Rugelj, Založba UMco](#)
7. [Najbolj učinkoviti načini spletnega oglaševanja Radoš Skrt, Studio Moderna](#)
8. [Misija: pridobiti nove kupce in obdržati obstoječe Maja Ambrož, vodja marketinga, Medex, d. o. o.](#)

Razpravljanje o knjigi kot nosilki slovenske kulture in hkra-ti izdelku na trgu ostaja rdeča nit na kongresih založnikov. Povezano je s politiko prostega trga in s posegi države na založniški trg v obliki subvencij in z drugimi oblikami po-moči založnikom, s promocijo knjig in branja. Zanimivo je postopno spreminjanje koncepta knjige³ in predstave o

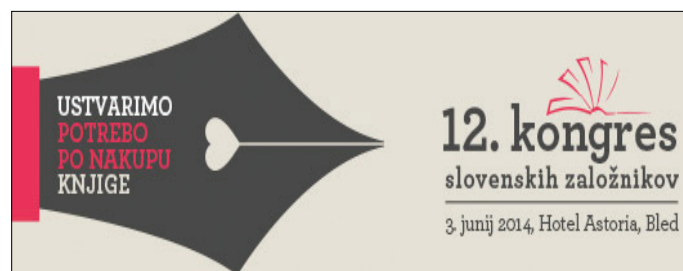
cifičnosti majhnega trga je nižanje naklad knjig, njihova nizka prodaja, visoka povprečna prodajna cena in neurejena cenovna politika ter padec prodaje v knjigarnah. Vir: *Uvod k predlogu Zakona o knjigi*, http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Zakonodaja/2013/2013/ZOK/ZOK_b.pdf, zajeto 19.8. 2014

2 Na spletni strani Društva slovenskih založnikov: <http://www.drustvo-zaloznikov.si/s7.html>, so objavljene predstavitve predavanj s kongresov od leta 2006 do vključno 2014.

3 V fizični pojavni obliki je knjiga tradicionalno pomenila zbirko popisanih, porisanih ali potiskanih listov, najpogosteje na

knjigi kot posebni kulturni dobrini v običajno tržno blago. Knjiga je vse bolj slednje, zato je potrebno storiti več, da jo založniki, knjigarnarji in knjižničarji kot njeni zagovorniki ustrezno predstavljamo javnostim, kar odpira mnogo možnosti za sodelovanje med branžami. Rezultati sodelovanja so letos vidni v dogodkih kot so Noč knjige, ki je bila plod povezovanja avtorjev, založb, knjigarn, knjižnic, šol, JSKD in NUK ter Noč knjigarn⁴.

Pavla Meglič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

papirju, ki so na eni strani zvezani in oviti v platnice. Danes je pojem knjiga širši kot je bil na splošno v veljavi še pred dobri-mi desetimi leti. Postal je očitno, da se posebno mesto fizične knjige v kulturi spreminja in da si ga mora deliti z elektronsko knjigo oziroma elektronskimi publikacijami. Založniška defini-cija knjige iz leta 2004, v dokumentu Splošni pogoji delovanja slovenskega knjižnega trga(Uradni list RS, št. 72/2004 z dne 2. 7. 2004), ki ga je pripravilo Združenje za tisk in medije pri Go-spodarski zbornici Slovenije, s pojmom knjiga zaobseže poleg knjig in knjižnih izdaj tudi elektronske izdaje knjižnih del kot so zvočne knjige, cede-romi, kasete,... ; kartografske proizvode; proizvode, ki knjige in kartografske proizvode reproducirajo ali nadomeščajo...; complete, pri katerih je jedro izdelka knjiga ali knjižna izdaja ter tujejezične knjige, če so izdelane v glavnem za prodajo v Sloveniji, npr. učbeniki. Medtem ko založniki izdajajo knjige, pa knjižnice od leta 2006 po Zakonu o obveznem izvodu publikacij prejemamo od založnikov publikacije. Zbližanje med konceptom knjige in publikacije je formalno zapisano v Zako-nu o enotni ceni knjige (Uradni list RS, št. 11/2014, z dne 11.2. 2014), ki v 2. členu opredeli, da je »knjiga javnosti namenjena ti-skana ali z drugimi tehničnimi sredstvi izdelana publikacija z be-sedilom, ilustracijami ali drugače oblikovanim sporočilom. Na-vadno izide v enem kosu, enem zvezku ali v vnaprej določenem številu zvezkov. Knjige so objavljene na fizičnih nosilcih (tiskani ali drugi mediji) oziroma dostopne na računalniških omrežjih ali svetovnem spletu. Knjiga ima ceno, določeno v skladu s tem za-konom, namenjena je prodaji in je opremljena z oznako ISBN, ki jo v skladu z mednarodnim standardom določa Agencija ISBN za Slovenijo, ki deluje v okviru Narodne in univerzitetne knjižni-ce (NUK) v Ljubljani.«

4 Rugelj, Samo, *Nas je še milijon (ki kupujemo knjige)?* Bukla 101-102, 09.7.2014. Vir: http://www.bukla.si/?action=clanki&limit=12&article_id=2519

IFLA spremljevalna konferenca za splošne knjižnice, Birmingham, 12.-13.8.2014

Prihodnosti splošnih knjižnic v globalnem digitalnem svetu

V Birminghamu, Anglija, je letos potekala IFLA spremljevalna konferenca za splošne knjižnice z naslovom Prihodnosti splošnih knjižnic v globalnem digitalnem svetu.

Konferenca je potekala v novi, trenutno največji splošni knjižnici v Evropi – Library of Birmingham, ki je bila odprta septembra 2013. Knjižnica se razprostira na več kot 31.000m² razdeljenih na devet nadstropij. Poleg novih prostorov in klasične zbirke gradiva za obiskovalce se pohvalijo z eno največjih zbirk tiskanih del W. Shakespeara. Imajo tudi veliko zbirko fotografij.

V uvodnem pozdravu nam je direktor predstavil nekaj njihovih izhodišč za delo. Zapisal sem si dve: »library collection = library connection«, »public library is a public realm«.

Na konferenci se je zbralo ok. 150 udeležencev, referenti pa so prihajali iz Anglije, Finske, Nemčije, Kitajske, Italije, Španije, Danske, Nizozemske, Avstralije in ZDA.

V dveh dneh, kot je trajala konferenca, se je zvrstilo sedemnajst referatov in predstavitev. Glede na naslov konference so bile predstavitve in vsebine usmerjene predvsem na prikaz dela in prakse knjižnic na področju uporabe tehnike in tehnologij. V zadnjem sklopu predstavitev drugega dne pa smo slišali tudi referat, ki se je s prihodnostjo splošnih knjižnic ukvarjal s teoretičnega vidika.

Pri predstavitvah so prevladoval prakse knjižnic velikih mest kot so Birmingham, Berlin, Barcelona, Manchester, Guangdong, Chattanooga, ... Zato je marsikaj iz teh praks za nas neprenosljivo v obsegu in načinu, kot ga izvajajo. Vsekakor pa pridobljen vpogled v njihovo prakso lahko služi kot dobra osnova za razmišljanje, kje bo mesto naših splošnih knjižnic v prihodnosti.

Slika 1: Nova stavba Library of Birmingham, odprta septembra 2013

Ker je bilo povedanega in predstavljenega za precejšen del zapiskov v notesnik, v nadaljevanju navajamo le nekaj podarkov.

V Berlinski knjižnici poleg klasičnih razstav s pomočjo tehnologije pripravljajo tudi spletne razstave. Veliko podarka je bilo na omogočanju spletnega dostopa in ponudbo wi-fi dostopa v knjižnicah ter veliko mest kjer uporabnik lahko priključi in polni svoje mobilne aparature.

Knjižnice naj postanejo ustvarjalna in inovativna središča (creative hub) lokalnih skupnosti. Kako to poteka v praksi smo slišali ob predstavitvi knjižnic Roskilde (Danska) in Manchester (Anglija). V slednji namenjajo posebno pozornost spodbujanju tehničnih znanj pri dekletih. Zanje imajo organizirano posebno dejavnost in predstavitve v okviru »Robotic workshop for girls«. Podobne predstavitve eksperimentov delovanje tehnologije nudijo tudi v novi knjižnici Exeter – FAB Lab (Anglija).

Kako deluje knjižnica skoraj brez klasičnega tiskanega gradiva smo slišali na primeru knjižnice BiblioTECH, Bexar (ZDA). Skoraj vse gradivo, ki ga nudijo je dostopno online, knjižnica pa je opremljena z vso najsodobnejšo tehnologijo, od velikih zaslonov na dotik z dostopi preko katerih uporabniki dostopajo do vsebin, do 3D tiskalnikov. Njihova referentka je zaključila z besedami: »...you don't need to visit our library. You may just come to our website«

Predstavljena je bila tudi izkušnja kitajske splošne knjižnice, ki beleži povprečni dnevni obisk 21.000 (sic!) obiskovalcev.

Seveda pa smo slišali kar nekaj besed tudi o zmanjševanju stroškov za javno upravo v Angliji iz katere knjižnice niso izvzete. Prav iz knjižnice Exeter so omenili, da se je njihovo letno financiranje od aprila 2011 do sedaj znižalo za 25%. Do aprila 2018 pa je načrtovano še dodatno 25% znižanje stroškov za javno upravo – tudi knjižnice. Zato se z obstoječim kadrom in tehnologijo toliko bolj trudijo dokazati, da so potrebni svojemu okolju ne le za izposojajo knjig.

Predstavljen je bil tudi primer sodelovanja bralnih krožkov, ki delujejo v knjižnicah v štirih državah: Nizozemski, Švedski, Avstraliji in Veliki Britaniji. Povezujejo se s pomočjo tehnike, ki jo nudijo njihove knjižnice.

Bolj za naše okolje je bila sprejemljiva in prenosljiva predstavitev delovanja bibliobusa knjižnice Espoo (Finska). Bibliobus je opremljen tako, da se police lahko hitro odmaknejo ali odstranijo, bibliobus pa se preuredi v tehnično opremljen prostor za prikaz raznih eksperimentov, glasbene nastope, ... Sodelujejo tudi s šolami pri dodatnem pouku matematike, saj imajo v bibliobusu poseben program za ta pouk.

V zadnjem delu konference smo slišali tudi teoretično razmišljanje o nalogah in prihodnosti splošnih knjižnic (Jens Thorhauge, Danska). Iz tega referata izpostavljamo nekaj misli:

- knjižnice morajo postati bolj gibljive in prilagodljive,
- uporaba medijev se je zelo spremenila (mlade generacije so že spremenile bralne navade),
- splošne knjižnice so pod velikimi pritiski,
- knjižnice so izgubile monopol nad informacijami in znanjem,
- knjižnice zamujajo z radikalnimi spremembami v organiziranosti,
- dostop do informacij,
- knjižnice-prostori za študij in srečevanje za različne potrebe (samostojno učenje, delavnice, sprostitev,...),
- svetovno znanje ni več dostopno le na policah knjižnic.

Za konec navajamo nekaj zaključkov, ki so se izpostavili v času trajanja konference:

- dejavnosti knjižnic morajo odsevati potrebe, stanje in interese lokalnega okolja,
- knjižnice moramo biti del rešitev, ne del problemov lokalnega okolja,
- priložnosti so: deljenje dobrih praks, spodbujanje splošnega zdravja, pomoč pri dostopu do digitalnih vsebin,
- knjižnica mora nuditi prostor za ljudi, ne za shranjevanje knjig – prostor kjer so LE police s knjigami NI knjižnica,
- dobro počutje obiskovalcev, tudi kavarna, je osnova za uspešno knjižnico.

Slika 2: INFO pult

Realnost je, da knjižnice v sedanjosti in prihodnosti vedno bolj »tekmujejo« z raznimi centri: trgovskimi centri, centri dobrega počutja, zabavišnimi parki, športnimi centri. Zakaj bi torej nekdo prosti čas preživel v knjižnici, če ni ravno navdušen bralec tiskanih knjig in časopisov? In komu bomo še potrebni?

Za dodatne informacije sem pripravil tudi »ppt« predstavitev – predvsem več slik! Če vas zanima, vam jo pošljem na e-mail! Sporočite na: matjaz.erzen@knjiznica-skofjaloka.si

Matjaž Eržen,
Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka

Uporabnih 11 iz IFLE 2014

Mednarodne konference so lahko polne priložnosti za nabiranje dobrih in praktičnih idej. Ena takšnih priložnosti je bil tudi letošnji kongres IFLA, ki je med 16. in 22. avgustom v francoskem Lyonu združil raznolika predavanja, delavnice, posterje, forume, predstavitve na stojnicah, vodene obiske knjižnic in neformalno druženje informacijskih specialistov iz vsega sveta. Udeleženci iz Mestne knjižnice Ljubljana smo za bralce Knjižničarskih novic nabrali in izbrali nekaj praktičnih idej.

Naprava za čiščenje in obnavljanje optičnih podatkovnih nosilcev (CD, DVD, Blue-ray)

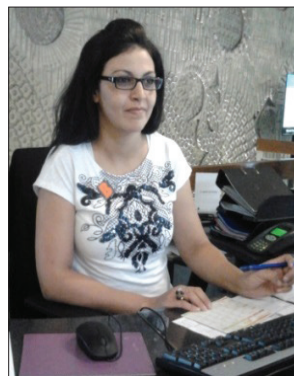
Del knjižnične zbirke v splošnih knjižnicah predstavljajo optični podatkovni nosilci. Ti se po več izposojah v knjižnico pogosto vrnejo umazani in poškodovani in jih je potrebno »odpisati«. Različni proizvajalci ponujajo naprave, s katerimi je mogoče take diske sorazmerno enostavno očistiti in obnoviti, s čimer tem medijem podaljšamo življenjsko dobo. Eden od proizvajalcev obljublja, da lahko npr. CD očistijo 250 x in obnovijo 50 x. Knjižnice se lahko odločijo na nakup ali najem takšne opreme pri različnih ponudnikih.

Slika 1: CD čistilec

Magnetna priponka z logotipom

Zaposlene v knjižnicah od uporabnikov ločijo različni vidni simboli. Pogosto so to enaki trakovi za ključke ali priponke z imeni, ponekod so to celo enotna delovna oblačila. Drugod uporabniki knjižničarja prepoznajo glede na njegov položaj za pultom ali pa po spominu ugotavljajo kdo je kdo. Zaposleni v lyonski knjižnici imajo enotne priponke z logotipom njihove knjižnice – opaznim oranžnim B-jem. Posebnost te priponke je, da se na majico »pripne« z močnim magnetom, ki za razliko od navadnih priponk z iglo, na majicah ne pušča luknjic.

Slika 2: Magnetna priponka

Zbiranje kart Now and then

Now and then (Nekoč in danes) je singapurski projekt za promocijo knjižnic in branja. V času trajanja projekta so bralci ob izposoji vsaj osmih enot gradiva dobili paket štirih sličic iz zbirke *Now and then*. Celotna zbirka je obsegala 100 kartic z različnimi pomembnimi dogodki, predmeti in zgradbami povezanimi s preteklostjo in sedanjostjo Singapurja. Na eni strani je ilustracija predmeta, zgradbe ipd., na drugi strani je opis z informacijami o tem določenem predmetu ter QR-koda do spletne strani z več informacijami. Projekt je potekal na nacionalni ravni, opise na hrbtnih straneh so pripravili bibliotekarji, pri pripravi celotne zbirke kartic so sodelovali tudi arhivi in muzeji. Poudarek je bil na spodbujanju branja pri otrocih (7-12 let), predvsem fantih, kar so skušali doseči s tem, da so upodobljene bolj »moške« teme (vojska, tehnologija, transport ipd.). Z vključitvijo sličic, ki se nanašajo na preteklost in sedanjost, so skušali doseči večjo medgeneracijsko povezovanje. Spremljevalni dogodki so bile organizirane menjave sličic v knjižnicah z dodatnim zabavnim programom.

Slika 3: Karte *Now and then*

Kamping miza in stoli za potujočo knjižnico

Del opreme lyonske otroške potujoče knjižnice predstavlja tudi »kamping« miza s štirimi stoli (na fotografiji desno). Takšna oprema se hitro postavi in zloži, tako da pri transportu ne zavzema veliko prostora. Ko je potujoča knjižnica parkirana, se uporabniki lahko usedejo, kaj odložijo, poklepetajo, otroci pa tudi kaj narišejo. Zelo praktično – mogoče pa še v kateri od slovenskih potujočih knjižnic to uporabimo.

Slika 4: Kamping v potujoči knjižnici

MOOC - Massive Open Online Course ...

ali po slovensko: množično odprto spletno izobraževanje. Za udeležbo lahko navdušimo naše uporabnike ali pa se jih udeležujemo zaposleni v knjižnicah. Uporabnike lahko naučimo njihove uporabe, kot dopolnitev ponudimo dela iz naše knjižnične zbirke ali pa uporabnikom omogočimo, da za učenje uporabljajo opremo in prostore knjižnice. Vsebine, ki jih je možno tako usvojiti, so na različnih ravneh zahtevnosti in pokrivajo najrazličnejša področja.

Izobraževanje je brezplačno, v celoti poteka v spletnem okolju in običajno v katerem od tujih jezikov. Nekateri tečaji so združeni: <https://www.edx.org/> in <https://www.coursera.org/>.

MOOC???

Slika 5: MOOC

Odperti oder

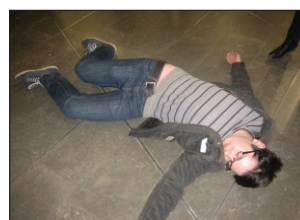
Odperti oder je ena od oblik aktivne soudeležbe uporabnikov pri ustvarjanju in izvajanju dejavnosti knjižnice. V knjižnici Bauchut, Lyon (Francija) so na ta način vključili mladostnike, ki so svoje plesne, glasbene in igralske talente predstavili vrstnikom in drugim obiskovalcem knjižnice. Po vzoru francoskih kolegov bi v obliki natečaja po principu »pokaži, kaj znaš« tudi v kateri od slovenskih knjižnic lahko vključili uporabnike iz drugih starostnih skupin v dejavnosti.

Slika 6: Odperti oder

Murder mystery v knjižnici

Popularnost različnih forenzičnih nanizank ter kriminalk za povečanje privlačnosti svoje dejavnosti izkoriščajo tudi knjižnice. Detektivskega duha uporabnikov dodatno nagovorijo z vključitvijo elementov iz različnih (računalniških) iger (t. i. *gamification*). Knjižnica Hattula (Finska) je tako v »razreševanje skrivnostnega umora v knjižnici« preko sporočil in namigov na spletni strani, socialnih omrežjih in med knjižnimi policami vključila tudi svoje uporabnike. Akcijo so zaključili z interaktivno gledališko predstavo in srečanjem s pisci detektivskih zgodb. Tudi informacijsko opismenjevanje mladostnikov so skupaj z njimi pretvorili v razreševanje skrivnostnega umora v knjižnici. V knjižnici Bauchut, Lyon (Francija) – so skupaj z mladostniki v knjižnici pripravili *Murder party*. Večerno-nočni dogodek je bil navdihnjen z idejo igrice *Cluedo - The Sherlock Holmes Game*. Preko razreševanja umora so mladostniki na zabaven način spoznavali knjižnico in njeno ponudbo.

Slika 7: Murder mystery

Domoznanski Timeline

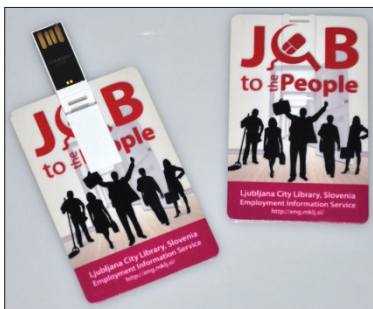
Timeline je popularna družabna igra, pri kateri igralci različne izume, nastale od prazgodovine do danes, razporejajo v pravilno časovno zaporedje. V knjižnici Bauchut, Lyon (Francija), so po vzoru te igre v sodelovanju z uporabniki ustvarili svojo družabno igro. Ustvarjanje družabne igre so povezali z domoznanskimi vsebinami. Uporabniki so lahko dali svoje predloge za uvrstitev vsebin v časovnico ter prispevali tudi svoje fotografije. Njihova igra tako vsebuje karte z vsebinami povezanimi z njihovim lokalnim okoljem. Lyonski kolegi so nam fizično različico predstavili med obiskom njihove knjižnice, načrtujejo tudi objavo spletne različice.

Slika 8: Domoznanski Timeline

Promocijski USB-ključ ...

... v obliki kartice je sicer nekoliko dražji od promocijskega svinčnika ali knjižne kazalke, a je ob kakšnih posebnih priložnostih lahko odlično orodje za predstavitev knjižnice. Eno ali obe strani kartice lahko potiskate z logotipom vaše knjižnice/projekta, na USB-ključ pa shranite kakšne dokumente, fotografije ali video posnetke iz svoje knjižnice, hkrati pa bo prejemnik lahko ključ uporabljal za shranjevanje svojih dokumentov. MKL-jevci smo jih izbranim kolegom na IFLI delili skupaj z vizitkami z našimi kontaktnimi podatki in kolegi so bili nad njimi navdušeni.

Slika 9: Promocijski USB-ključ

International Children's Digital Library <http://en.childrenslibrary.org>

Mednarodna digitalna otroška knjižnica ponuja brezplačen dostop do otroških knjig v najrazličnejših jezikih. Zelo uporaben vir za ure pravljič v tujih jezikih, pripravo delavnic o pisavah in jezikih ali o ilustracijah. Povezava pa je uporabna tudi za naše uporabnike, ki se učijo tujih jezikov v središčih za samostojno učenje. V tej knjižnici lahko najdete tudi nekatere knjige v slovenskem jeziku.

Slika 10: ICDL

IFLA library - <http://library.ifla.org/>

V IFLINI spletni knjižnici so zbrani prispevki iz zadnjih dveh kongresov ter veliko drugega strokovnega čtiva. Baza je uporabna za vse tiste, ki iščete navdih za pisanje kakšnega prispevka v angleškem jeziku, priročna pa je tudi za posodabljanje strokovnih znanj in osvežitev angleškega jezika.

Slika 11: IFLA Library

Izbrali smo ideje uporabne pri delu s knjižnično zbirko in z uporabniki, povezane s spodbujanjem branja in kulturnimi prireditvami, izobraževanjem uporabnikov in našim strokovnim izobraževanjem, spletnim okoljem in fizičnim prostorom knjižnic, nekatere ideje in rešitve so nove, druge samo v drugačni obliki, nekaj od tega že ponekod počnemo ... Mogoče pa bo kaj od vidnega zaživel tudi v vaši knjižnici ...

Simona Šinko,
Mestna knjižnica Ljubljana

Spremljanje in spreminjanje podatkov registra nepremičnin na spletu

Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) je v letu 2013 pripravila strateške usmeritve za razvoj svojega dela in storitev do leta 2016. Mednje je umestila tudi usmeritev »Knjižnica na daljavo: virtualna knjižnica MKL« ter strateški cilj »Informacijska točka za e-gradiva javnih oblasti«. Z njim si je zadala doseči sledeče pričakovane učinke:

- zagotavljanje pomoči uporabnikom pri dostopanju in uporabi dokumentov ter baz podatkov javnih oblasti,
- podporo izvajanju e-demokracije v lokalnem okolju,
- zagotavljanju komunikacije državljanov z državnimi in lokalnimi organi preko računalnikov MKL,
- pomoč pri izvajanju morebitnih e-volitev ali drugih oblik neposredne participacije državljanov v okviru storitev e-demokracije;
- sodelovanje z različnimi javnimi oblastmi (lokalne, regionalne, državne).

Namen Informacijske točke je preko vsebinsko zaključnih sklopov do leta 2016 vzpostaviti izobraževalni okvir in platformo za izobraževanje in informiranje uporabnikov glede možnosti uporabe storitev v digitalnem okolju:

- predstaviti osnove delovanja v procesih e-poslovanja (tehnične zahteve, elektronski podpis/kvalificirano potrdilo),
- ustrezno strukturirana predstavitev podatkov javne uprave (delovanje državnih služb in organov, predstavitev njihovih storitev v e-okolju, informacijski viri, servisi in upravni podatki, ki so dostopni državljanom v e-obliki),

- e-storitve s področja zaposlovanja, poklicnega svetovanja in poklicne orientacije,
- spletne vsebine, vezane na delovanje Evropske unije, njenih institucij in organov,
- poseben poudarek pa bo tudi na vsebinah povezanih z informacijsko pismenostjo in varnostjo v digitalnem okolju.

Pilotni projekt

Konec leta 2013 je v slovenski javnosti precejšen odziv vzbudila napoved za uveljavitev nove davčne obremenitve za lastnike nepremičnin, v skladu z Zakonom o davku na nepremičnine (ZDavNepr) pa so ti morali preveriti in potrditi ustreznost podatkov o njihovih nepremičninah v javnih evidencah do 1. aprila 2014. Mestna knjižnica Ljubljana je v tem videla idealno priložnost, da preizkusi ustreznost zgoraj omenjenih vsebinskih izhodišč in preveri najoptimalnejše načine izobraževanja uporabnikov za uporabo javnih evidenc v elektronskem okolju.

Pilotski projekt so tako predstavljale delavnice in individualna svetovanja na področju spremljanja in spreminjanja podatkov registra nepremičnin na spletu ter predhodno usposabljanje knjižničarjev MKL, ki bi tovrstno znanje prenašali na uporabnike. Projekt naj bi se zaključil meseca maja, ko naj bi Davčna uprava Republike Slovenije (DURS) pričela z izdajo odločb o odmeri davka. Zakon, ki je opredeljeval obdavčitev nepremičnin je bil še pred tem v delu, ki govori o načinih obdavčevanja, razveljavljen. V MKL smo zato z izobraževanji in informiranjem uporabnikov zaključili sredi meseca aprila.

Namen projekta je bil priskočiti na pomoč predvsem tistim uporabnikom in prebivalcem Mestne občine Ljubljana (MOL) in drugih primestnih občin, v katerih deluje MKL s svojimi enotami, ki so od geodetskih pisarn preveč oddaljeni, v svetu informacijske tehnologije pa se ne znajdejo najbolje ali pa celo nimajo drugih možnosti dostopa do spleta drugače kot preko javno dostopnih e-točk. Knjižnica je namreč preko svojih izobraževalnih dejavnosti vse pogosteje ugotavljala, da imajo številni uporabniki težave s funkcionalno pismenostjo in uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije. Zato smo posledično predvidevali, da bodo imeli težave tudi z razumevanjem obvestil z informativnim izračunom davka in navodili lastnikom nepremičnin, predvsem pa s preverjanjem in popravljanjem podatkov v e-obliki. Težave s preverjanjem podatkov v uradnih evidencah so se namreč pojavljale že v letih 2006 in 2011, ko je bil sprejet in noveliran Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki je prinašal formalne osnove za vzpostavitev kasnejšega Zakona o davku na nepremičnine.

Prvi korak je bila priprava zbirnika gradiv in informacij za zaposlene v obliki e-priročnika, ki smo ga pričeli urejati v mesecu januarju in dopolnjevali vse do meseca aprila 2014, ko je postalo jasno, da davek na nepremičnine ne bo zaživel v obliki, kot ga je predvidel ZDavNepr. Za zaposlene je bila pripravljena predstavitev vsebin zbirnika, povabili pa smo tudi predstavnika Geodetske uprave Republike Slovenije (GURS), ki nam je predstavil aplikacije, za katere

skrbijo oni in so lastnikom nepremičnine na razpolago ter pravila, ki jih je potrebno upoštevati pri urejanju podatkov.

 	
INTERNO GRADIVO Kersnikova ulica 2, 1000 Ljubljana, Slovenija, Tel.: +386 1 600 13 31, Fax: +386 1 600 13 32, www.mkl.si	
Spremljanje in spreminjanje podatkov registra nepremičnin na spletu	
Kazalo	
1	Namen
2	Izvedba pomoči
3	Pomembni datumi
3.1	Datumske spremembe
4	Podatki Geodetske uprave RS
4.1	Preverjanje podatkov pri GURS
4.2	Organi, pristojni za vodenje in vzdrževanje evidenc
4.2.1	Kaj storiti, če je informativni izračun napačen?
4.3	Zamik izdaje informativnih izračunov davka
5	Davek za nepremičnine
5.1	Oprostitev in olajšava
5.2	Osebnostna služnost
5.3	Ali še imamo nadomestilo?
5.4	Pritožbe na izračun posplošene tržne vrednosti
5.4.1	Spremembe po uveljavitvi spremenjenega Zakona o množičnem vrednotenju
5.5	Odločitev Ustavnega sodišča RS
5.6	Prijava stalnega bivališča do ravni številke stanovanja
5.7	Informativni izračun davka za preminule osebe
5.8	Spremembe višine davčnih stopenj
6	Po razveljavitvi določil Zakona o davku na dodano vrednost in Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin
7	Pomembna navodila in informacije
7.1	Portali in aplikacije
7.2	Spletne strani
7.3	Upravni postopki po Zakonu o evidentiranju nepremičnin (ZEN)
8	Zakoni in podzakonski akti
9	Pomembne medijske objave in viri informacij za interno gradivo
Priloga: Zemljiškoknjižni izpisek	
Zbrali in uredili: Aleš Klemen, Jasna Repa, Simona Šinko Mestna knjižnica Ljubljana	
Osvetovalci: 7. 4. 2014	
1	

Slika 1: Zbirnik gradiv in informacij za zaposlene (e-priročnik)

Konkretno izobraževalne delavnice so bile za uporabnike organizirane v računalniški učilnici MKL Knjižnice Otona Župančiča (KOŽ) in sicer dva termina v februarju, dva v marcu in en v mesecu aprilu. Individualna svetovanja oz. »info dežurstva« so bila razpisana v preostalih enotah MKL, potrebna je bila vnaprejšnja prijava zainteresiranih uporabnikov, njihov obisk pa je bil tudi časovno zamejen (do 30 minut). Trajanje info dežurstev se je glede na lokacije razlikovalo, navadno je bil informator na posamezni lokaciji na razpolago dve do tri ure. Prednost so imele enote izven mesta, tam, kjer je slabša informacijska infrastruktura.

Pri pripravi programa delavnic in kot strokovne osnove za uspešno izvedbo individualnih svetovanj smo uporabljali promocijska gradiva, ki so jih v prvi vrsti pripravili na GURS-u in ostale pristojne službe ter državni organi. Temeljno gradivo je predstavljala brošura »Obveščanje lastnikov nepremičnin o poskusnem izračunu vrednosti nepremičnin«, ki ga je leta 2010 pripravila z namenom povezati in združiti podatke, ki jih o zemljiščih, stavbah in delih stavb vodijo v geodetskih evidencah, podatke, ki so jih pridobili s popisom nepremičnin, in podatke, ki jih vodijo o zemljiščih občine in državni organi. Brošuro so v letu 2010 prejeli v tiskani obliki vsi lastniki nepremičnin v Republiki Sloveniji.

Načrtovano je bilo, da bi se lastniki seznanili s takratnim sistemom poskusnih izračunov množičnih vrednotenj nepremičnin, nato pa jim omogočiti tudi spreminjanje in dopolnjevanje podatkov v uradnih registrih, ki bi morebitno lahko vplivali na vrednost nepremičnin. Lastniki so spremembe ustreznim organom, pristojnim za vodenje in vzdrževanje evidenc posredovali bodisi v obliki izpolnjenih tiskanih obrazcev (priloga omenjene brošure) ali pa preko namenskega spletnega portala »Register nepremičnin« s pomočjo unikatne kode za spreminjanje podatkov.

Slika 2: Promocijska zloženka projekta

Izobraževalne delavnice v MKL KOŽ

Na delavnicah smo udeležencem predstavili samo strukturo obvestila, ki so ga prejeli, pregledali informativno izračunan davek, predstavili modele vrednotenja, davčnih stopenj in posebnosti lastništva, razjasnili obračun parcel glede namensko in dejansko rabo, rezidenčnost in nerezidenčnost ter predstavili rešitve za tipične težave. Pri vseh delavnicah smo sproti upoštevali spremembe, ki so se dogajale ali napovedovale v zvezi z zakonom.

V okviru delavnic so spoznali namenske portale, kjer se lahko dostopa do aplikacije »Register nepremičnin«, vladni portal »Nepremičnine in davek« in GURS-ov osrednji prostorski portal »Prostor«. Pri slednjem je največ zanimanja požela aplikacija »Javni vpogled v podatke o nepremičninah«, kjer so se naučili, kako se na podlagi javno dostopnih podatkov preveri vrednost sosedove nepremičnine.

Med delavnico so se naučili, kako se na portalu e-Sodstvo pogleda v elektronsko zemljiško knjigo in elektronski zemljiški kataster. Predstavili smo jim še obrazce v okviru e-Uprave ter s tem uporabnost SIGEN-CA certifikata.

Pri analizi evalvacijskih listov so bili pri vprašanju, kjer smo spraševali o razlogih, zakaj so se delavnice udeležili, najpogostejši odgovori da zaradi seznanitve s postopki, evidencami DURS-a, GURS-a, spoznati elektronsko zemljiško knjigo, spoznati register davčnih obremenitev, da bi se naučili prebrati izpisek in potem sami popraviti napake ter da bi se naučili aktualne zadeve spremljati preko spleta.

Slika 3: Odziv udeleženca izobraževalne delavnice

Pohvalili so koristnost takšne delavnice, da je bilo podajanje zahtevnih informacij zelo razumljivo in jasno ter pregledno in natančno, predvsem pa praktičnost, interaktivnost in odgovore na konkretna vprašanja. Ob koncu so izrazili željo po dodatnih izobraževanjih na podobne e-teme in uporabne delavnice, kjer se lahko spoznavajo z zadevami aktualnega stanja in praktične uporabe.

Glede na odzivnost uporabnikov in obiskanost delavnic se je izkazalo, da se je knjižnica zelo hitro in fleksibilno odzvala na aktualno stanje. Projekt je bil opazen tudi v strokovni javnosti in predstavnika MKL sta na povabilo ene izmed slovenskih splošnih knjižnic predstavitev vsebin zbirnika gradiv in informacij v obliki e-priročnika izvedla za njihove zaposlene. Le-ti so pridobljeno znanje več kot uspešno uporabili pri delu z uporabniki v njihovem okolju. Da zgledi res vlečejo, se je pokazalo pri brezplačnih izobraževalnih delavnicah za pomoč pri vpogledu v javne evidence, vezane na nepremičnine, ki so jih kasneje pričele pripravljati tudi nekatere druge slovenske knjižnice in izobraževalne ustanove (Simbioza, Cene Štupar itd.).

V skladu s strateškimi usmeritvami in potrebami naših uporabnikov po znanju in kompetencah na področju aktivnega državljanstva v elektronskem okolju pripravljamo nadaljnja izobraževanja, s posebnim poudarkom na e-storitvah javnih nosilcev oblasti, ki za delovanje od uporabnikov zahtevajo pridobitev in uporabo elektronskega kvalificiranega potrdila oz. spletni e-podpis za fizične osebe.

Jasna Repa, Aleš Klemen,
Mestna knjižnica Ljubljana

Izobraževanje vodstvenega kadra v splošnih knjižnicah

Razlogi, potrebe, želje, izhodišča.... za nastanek celoletnega izobraževanja za direktorje splošnih knjižnic, ki ga v delovni verziji imenujemo kar »šola za direktorje«, so številni, vse pa lahko strnemo v eno samo oznako: potreba po znanjih s področja menedžmenta in vodenja. Ta potreba oziroma manko teh znanj v javnem sektorju ni čisto nič posebnega in nič novega. Direktorji v javnem sektorju nis(m)o ravno mojstri menedžmenta, če pa je dovoljen medklic, se zdi, da je tako tudi v realnem sektorju, v nasprotnem primeru bi verjetno ne bili v takšnih škripcih na področju gospodarstva.

Čeprav kvantitativni rezultati našega dela, ki jih slovenske splošne knjižnice prikazujemo vsako leto, niso slabi, nasprotno, so zelo dobri, se vendarle ta trenutek od menedžerjev, in direktorji splošnih knjižnic so menedžerji, zahteva še veliko več. Prepričati financirje in druge deležnike, vključno z uporabniki, zakaj je knjižnica v lokalni skupnosti nujnost, ni ravno enostavna naloga. Z njo se vsakodnevno spopada vsak direktor in od nešteto njegovih drobnih zmag (seveda pa ne manjka tudi porazov) je na koncu odvisen obstoj in razvejanost slovenske knjižnične mreže, nič več in nič manj. Nič ni samo po sebi umevno, kar se javnemu sektorju velikokrat in rado očita, vse je treba znati utemeljiti, dokazati in podpreti s kvantitativnimi in kvalitativnimi rezultati.

In če povzamem namen in razlog ideje in izvedbe »šole za direktorje splošnih knjižnic«: utemeljiti, dokazati in podpreti z rezultati svoje delovanje, vse to so zelo zahtevni manevri v javnem sektorju, ki namesto otipljivih proizvodov ponuja nematerialne storitve v današnjem zmaterializiranem svetu. Za obvladovanje teh manevrov ni dovolj, imeti občutek oziroma intuicijo za vodenje, ampak je za to potrebno imeti specifična znanja.

Program »šole za direktorje« je oblikovala delovna skupina v okviru Združenja splošnih knjižnic (ZSK), ki so jo sestavljali notranji člani, direktorji splošnih knjižnic, in zunanji člani, strokovnjaki z drugih področij.

Člani delovne skupine so bili: Roža Kek, direktorica Mestne knjižnice Grosuplje; Meta Potočnik, direktorica Knjižnice Medvode; Simona Solina, direktorica Knjižnice Toneta Seliskarja Trbovlje; mag. Breda Podbrežnik Vukmir, direktorica Matične knjižnice Kamnik; Jolanda Železnik, direktorica Medobčinske splošne knjižnice Žalec; Artur Lipovž, direktor Lavričeve knjižnice Ajdovščina; Breda Karun, direktorica zavoda za razvoj knjižnic Jara; mag. Sergeja Planko, direktorica podjetja Partner team d.o.o.; mag. Tatjana Žagar, vodilna presojevalka različnih sistemov vodenja pri SIQ; Vesna Horžen, predsednica Združenja splošnih knjižnic.

Dokončno je program oblikovala, izbrala predavatelje in uredila urnik ožja skupina (mag. Tatjana Žagar, mag. Sergeja Planko, Breda Karun in Vesna Horžen), slednje tri pa smo prevzele tudi celotno izvedbo in organizacijo izobraževanja.

Odločili smo se, da bomo šolo oblikovali in organizirali pod okriljem ZSK, saj smo si tako lahko omogočili popolno odločanje pri izboru tem in predavateljev in smo brez posrednika šolo tudi precej pocenili.

21. avgusta 2013, ko smo imeli že dovolj preliminarne prijave, da smo vedeli, da bomo šolo lahko izvedli, smo direktorjem poslali še enkrat vabilo, v katerega smo med drugim zapisali:

Vabimo vas, da se v šolskem letu 2013/2014 udeležite izobraževanja, ki smo ga poimenovali Šola za direktorje splošnih knjižnic.

Večkrat smo v Združenju splošnih knjižnic (ZSK) govorili o tem, da bi morali direktorji splošnih knjižnic zaradi zahtevnosti in specifičnosti svojega dela imeti več menedžerskih znanj, znanj s področja vodenja in tudi stroke. Izobraževanja direktorjev, ki jih sicer Združenje (prej Zveza) skozi vsa leta svojega obstoja redno organizira, so bila in so odziv na trenutne potrebe, ki jih prinaša npr. spremenjena zakonodaja, ali pa so le produkt navdiha organizatorja teh dogodkov. Kontinuiranega izobraževanja, ki bi odgovoril na potrebe po znanjih s področja vodenja in upravljanja, direktorji do sedaj nismo imeli.

V dokument Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020 smo kot enega izmed ukrepov za razvoj knjižnic predvideli tudi vzpostavitev sistema izobraževanja za direktorje in srednji menedžment splošnih knjižnic.

Na preliminarni poziv se vas je v šolo prijavilo 20 direktorjev (nekateri samo ustno) in na podlagi teh podatkov smo se odločili, da bomo program izvedli. Upamo pa, da se vas bo prijavilo še več, saj šola ni samo priložnost za pridobivanje novih znanj, ampak tudi za socialne stike poslovnih in strokovnih vodij, ki ste v svojih domačih okoljih edini te vrste in morate sogovornike s svojega področja iskati zunaj meja vaše lokalne skupnosti. Ena od pomembnih dimenzij takšnega izobraževanja je tudi izmenjava dobrih praks ter neke vrste mentorstvo, ki se neobvezno oblikuje med starejšimi in mlajšimi kolegi.

V prid odločitvi ZA šolo govori torej kar precej argumentov, zato upamo, da je dejstvo, da je šola enkrat mesečno ob vikendih, mogoče vzeti v zakup.

Vabilu je priloženo tudi pismo podpore, ki ga je pripravilo Ministrstvo za kulturo.

Program Šole za direktorje smo oblikovali z namenom, da boste tisti, ki ste »motorji« splošnih knjižnic, oboroženi za prihodnost z znanji, motivacijo zase in za druge in s spretnostmi, ki jih v tem turbulentnem času potrebujete pri vašem delu.

Na izobraževanje se je v dogovorjenem roku prijavilo 29 direktorjev (točno polovica od vseh 58 direktorjev slovenskih splošnih knjižnic) in dve kandidatki iz vrst srednjega menedžmenta.

Imeli smo torej 31 prijavljenih in »šola« se je 11. oktobra 2013 pričela.

Program je obsegal naslednje teme: knjižnična zakonodaja, finančni menedžment, menedžment neprofitnih organizacij s poudarkom na splošnih knjižnicah, projektni menedžment, avtorsko pravo, strateško planiranje, upravljanje s kadri, vodenje in motivacija, komunikacija z zaposlenimi in splošno javnostjo, zagovorništvo, knjižnične storitve na spletu, upravljanje s knjižnično zbirko, knjižnična mreža, kompetence zaposlenih.

Izobraževanje je bilo izvedeno s predavanji in z nekaj delavnicami, zaključna pisna naloga slušateljev ni bila predvidena, saj velika količina različnih vsebin tega ni omogočala. Tak način izvedbe izobraževanja je predviden za zadnji del triletnega ciklusa, o čemer nekaj več povem v nadaljevanju prispevka.

Srečevali smo se enkrat mesečno v petek popoldne in v soboto, poslušali smo 110 ur predavanj o najrazličnejših vsebinah in »šolsko leto« zaključili maja 2014, povezani tako, kot so le sošolci lahko povezani v razredu. Najpomembnejša pa so znanja, ki smo jih pridobili, in ki so poleg vpogleda v področja menedžmenta ter vodenja tudi izhodišče za nadaljnja iskanja. Med direktorji so se spletle tudi vezi in na ta način se je rodilo neke vrste neformalno »mentorstvo«, ki lahko veliko doprinese pri iskanju in najdevanju odgovorov na številna vprašanja, nastajajoča v vsakodnevni realnosti.

Ankete, ki so jih udeleženci izpolnjevali po vsakem predavanju in potem še na koncu celotnega programa, so pokazale, da so bili s programom in organizacijo izvedbe izobraževanja v veliki meri zadovoljni. V anketah pa so imeli tudi priložnost povedati, katere vsebine bi tovrstnemu izobraževanju še dodali in katere bi poglubili.

V okviru upravnega odbora ZSK in skupine za oblikovanje programa za izobraževanje smo se odločili, da bomo na podlagi izkušenj in povratnih informacij, ki smo jih pridobili v prvem letu tovrstnega izobraževanja, kontinuirano izvajali izobraževanje za ves vodstveni kader v splošnih knjižnicah v triletnih ciklihi: prvo leto se bodo izobraževali direktorji, naslednje leto srednji menedžment in tretje leto direktorji in srednji menedžment skupaj. Na ta način bi želeli oblikovati dovolj veliko kritično maso vodilnih delavcev v knjižnicah, podkovanih z znanji s področja menedžmenta in vodenja, ki bodo obvladovali spremembe, ki jih neusmiljeno prinašajo razmere v družbi.

V letošnjem letu torej z izobraževanjem vodstvenega kadra v splošnih knjižnicah nadaljujemo. Oblikovali smo program »šole za srednji menedžment«, ki je namenjen vodjem enot, izposojevališč, oddelkov, služb, namestnikom direktorjev, kadar so le-ti odsotni, pa tudi vsem tistim knjižničarjem, ki nimajo posebej izpostavljenega vodenja v svojem opisu del in nalog, pa vseeno po potrebi opravljajo tudi takšna dela. Upamo, da bo za program, ki bo v precejšnji meri izveden v obliki predstavljanja dobrih praks, dovolj interesa in prijav.

Teme »šole za srednji menedžment« so: organizacijska kultura, motivacija in spodbujanje kreativnosti, projektni menedžment, delovno pravo, finančno planiranje, upravljanje s knjižnično zbirko, avtorsko pravo, komunikacija in delo v timu, trendi razvoja splošnih knjižnic, vodenje prireditve, komunikacija s strankami.

V dokumentu Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013-2020 smo zapisali:

Upravljanje in vodenje splošnih knjižnic sta pomembna dejavnika za uspešno (»delati prave stvari«) in učinkovito (»delati stvari prav«) poslovanje ter uveljavljanje splošnih knjižnic v sodobni družbi. Strategija predlaga v naslednjih letih organiziran pristop k pridobivanju znanj s področja poslovnih ved: raziskovanje notranjega in zunanjega okolja knjižnice, strateško načrtovanje in postavljanje ciljev, kadrovske, finančne, investicijske, marketinške menedžment, izvajanje in merjenje storitev, vrednotenje rezultatov, upravljanje s spremembami itd. (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost, str. 32)¹

Več nas bo s temi znanji, lažje bomo z močjo argumenta prepričevali in prepričali tiste, ki odločajo in težje bo zmagovalec argument moči. Seveda pa vse z namenom, služiti in biti na voljo potrebam uporabnikov.

Vesna Horžen,
Združenje splošnih knjižnic

ZDRUŽENJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Sedež: Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Predsednica: **Vesna Horžen**

e-pošta: vesna.horzen@zdruzenje-knjiznic.si

Spletna stran: www.zdruzenje-knjiznic.si

Telefon: +386 1 290 94 20, +386 41 577 273

¹ Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020. Grosuplje: Združenje splošnih knjižnic. http://zdruzenje-knjiznic.si/media/website/dokument/ZSK_e-katalog_SLO-1.pdf

Tečaji šaha – niša za pridobivanje novih članov Mestne knjižnice Ljubljana

V Knjižnici Otona Župančiča, največji območni enoti Mestne knjižnice Ljubljana, ima šah že po tradiciji poseben status. V nekdanji Delavski knjižnici smo že pred preselitvijo v skupne prostore Knjižnice Otona Župančiča na Kersnikovi 2 nabavili nekaj šahovskih garnitur, da so uporabniki lahko z druženjem ob šahu v Knjižnici koristno porabljali svoj prosti čas. Knjižnica s ponosom vabi uporabnike, da si ogledajo njeno izjemno zbirko šahovske literature v knjižni in neknjižni obliki, ki obsega preko 600 enot gradiva in ki je plod vsaj tridesetletnega sistematičnega zbiranja tovrstne literature v slovenskem in v tujih jezikih. O uvedbi šaha v Knjižnico kot način preživljanja prostega časa v Knjižnici govori referat A. Praznika: Šah – zanimiva igra za preživljanje prostega časa v Knjižnici s Strokovnega srečanja z mednarodno udeležbo Knjižnica – igrišče znanja in zabave, v Novem Mestu leta 2005.

Knjižnica Otona Župančiča že od leta 2013 prireja tečaje šaha za začetnike pod vodstvom šahovskega učitelja Antona Praznika, mojstra FIDE. Zamisel sama se je porodila pred kakšnimi petnajstimi leti v nekdanji Delavski knjižnici in je bila že takrat uspešno izpeljana. S preselitvijo na novo lokacijo na Kersnikovo 2, ko je Knjižnica dobila nove prostorske kapacitete, smo idejo o izvajanju tečajev oživili. V letu 2013 in 2014 smo izvedli 3 tečaje za začetnike, ki so stari od 6 – 9 let.

Tečaj obsega 10 srečanj po dve šolski uri. Je brezplačen za člane Mestne knjižnice Ljubljana, kar pomeni, da se morajo udeleženci tečaja včlaniti v Knjižnico, če še niso člani Knjižnice. V tečaj se lahko vključijo začetniki, ki ne znajo igrati šaha, in tudi tisti, ki sicer že znajo premikajo figure, ne znajo pa kaj več. Pogoj za vpis je, da so otroci sposobni vsaj toliko koncentracije, da lahko sledijo učnemu procesu. Poleg teorije šaha so v tečaj vključene številne miselne vaje iz logike, ki jih imajo otroci najraje. Vsako srečanje tečaja je zamišljeno tako, da prvo šolsko uro preučujemo teorijo, druga ura vsakega srečanja pa je namenjena igranju šaha. Takrat otroci v praktični partiji preizkusijo tisto, česar so se naučili na tečaju. Učitelj jim pri tem pomaga in jim tudi med igranjem šaha še kaj pojasni, če se izkaže, da je to potrebno.

Knjižnica priredi dva tečaja letno: zimskega in jesenskega. Treh doslej izpeljanih tečajev v Knjižnici se je udeležilo skupno 35 otrok, izmed katerih se je v Knjižnico včlanilo kar 20 novih članov. Izkazalo se je, da so tečaji šaha za začetnike prav primerna niša za pridobivanje novih članov. Po končanem tečaju starši sprašujejo, če bo Knjižnica organizirala tudi nadaljevalni tečaj šaha. Odgovor je pritrdilen: tiste tečajnike, ki bi radi obiskovali nadaljevalni tečaj šaha, usmerimo v območno enoto Knjižnica Jožeta Mazovca, v Knjižnico Moste, v kateri v sklopu projekta »Igrajte z mojstrom« potekajo nadaljevalni tečaji za mlade, nadarjene šahiste. Tiste najbolj navdušene šahiste pa usmerimo tudi na šahovske turnirje za mlade, ki potekajo na ljubljanskih osnovnih šolah, da si tam nabirajo šahovsko kilometrino in da napredujejo v šahu.

Odziv uporabnikov na tečaje šaha je zelo pozitiven, saj so tako otroci kot starši navdušeni, da jim Knjižnica omogoča seznanitev s šahom, s to starodavno kraljevsko igro. Evaluacija, ki je bila narejena po treh tečajih, je to potrdila, zato bo MKL tudi v prihodnje prirejala tečaje šaha za začetnike.

Anton Praznik,
Mestna knjižnica Ljubljana

Razstava Ružice Mujić iz Medošev v MKI

V mesecu avgustu nas je z razstavo svojih izdelkov v vitrini ustvarjalnosti presenetila in razveselila gospa Ružica Mujić iz Medošev. Rodila se je v Slavoniji, kjer ima še sestro in brata. V rodnem Djakovu (50 km od Slavonskega broda) je obiskovala osnovno šolo in se potem začela učiti za kuharico, saj jo je vse v zvezi s kuhanjem neizmerno veselilo. Mlada se je tudi poročila. Ker v Slavoniji ni bilo veliko možnosti za delo, je v Slovenijo najprej prišel njen mož – tu je že bila njegova sestra, ki si je našla delo v tovarni Delamaris v Izoli. Eno leto za možem (1974) je pripotovala tudi Ružica. Najprej je delala v tovarni Arrigoni, ko je dokončala šolanje, pa se je zaposlila kot kuharica v gostinstvu. Zadnja štiri leta dela na pošti v Kopru.

Z možem sta odkupila hišo v Medoših in si ustvarila družino. Rodili sta se jima dve hčerki in sin, zdaj pa imata že šest vnukov. Od babice sta se ljubezni do kuhanja nalezla tudi dva vnuka: »Ko sta bila otroka, sta začela kuhati pri meni, vedno sta me spraševala, kako se kaj skuha, kuhanje jima je bilo res všeč. Nato sta se oba vpisala v gostinsko šolo. Eden že dve leti samostojno dela kot kuhar v hotelu Delfin, drugi še hodi v šolo.«

Ker si je v Sloveniji ustvarila dom in družino, se tu počuti doma: »Tu imam vse, tudi dobre sosede. Sicer se ne obiskujemo, a se vedno pozdravimo, se spoštujemo. Domov ne grem več rada, čeprav pogrešam brata in sestro. A ko grem v Slavonijo, postanem žalostna, ker je tam pokopana moja mama.«

Ročna dela je vzljubila že v otroštvu, najprej doma, ko jo je mama naučila različnih načinov vezenja, tudi s križci, kvačkanja, šivanja in pletenja, potem pa tudi v šoli, kjer so se takrat še učili ročnih del. Gospa Ružica pravi, da so v Slavoniji ročna dela še danes cenjena. Posebno na vasi se ženske veliko ukvarjajo z ročnimi deli. Vezejo pregrinja-la za postelje, zgornje rjuhe, prevleke za blazine, brisače, prte. Enkrat na leto prirejajo tudi festival narodnih noš in vsa oblačila za narodne noše, od rute do platnenega krila, so lepo okrašena z izvezenimi »velikimi, bogatimi, gostimi rožami«. Spomni se, kako so imeli navado, da so za po-roko okrasili konja in voz z velikimi, do dva metra in pol dolgimi platnenimi brisačami, ki so bile ročno okrašene z vezenimi vzorci. Te brisače so potem podarili botrom, kar je še danes običaj, le da z njimi ne pokrivajo več konjev, ampak avtomobile. Te velike brisače botri shranijo za spo-min, manjše pa so seveda tudi za uporabo.

Gospa Ružica je pred tremi leti dobila v dar veliko belega svilenega traku. Takrat je začela kvačkati košarice: »Najprej sem začela delati majhne košarice, da vidim, kako to zgle-da. Ko enkrat začneš, potem gre kar samo naprej. Ideje kar prihajajo, roke kar same primejo kvačko! Nato sem delala še večje košarice različnih oblik, okrogle, podolgovate, kva-dratne. Uživam v delu, to me zabava kakor otroka!« Iz svi-lenih trakov dela poleg košaric tudi denarnice in torbice različnih oblik in velikosti, od takih za ščipalke do tistih za mobitele ali namiznih košaric za čokolatine, bombone...: »Vnukinji pa sem naredila tudi majhno košarico za labello.« Iz tankega »cvirna« - belega ali raznih barv – kvačka na-mizne prte, ki so lahko okrogli, pravokotni ali kvadratni: »Pa tudi vazice delam, samo te je treba »poštirkati«, da stojijo lepo pokonci. Ko sem se nekoč peljala z avtobusom domov, je na neki postaji vstopila gospa v prekrasnem kvačkanem kostimu. Tako mi je bil všeč, da sem na skrivaj z mobitelom fotografirala košček krila, potem pa sem doma preštudirala vzorec. Štiri mesece sem porabila, da sem si nakvačkala kri-lo, zdaj ga moram samo še sešiti in prišiti podlogo. Pletenje pa mi ne gre preveč od rok. Znam splesti samo šal in kapo, drugega nič. Moja mama pa je znala splesti veliko stvari. Ampak za letošnjo zimo pa si bom nakvačkala šal iz tanke volne, da vidim, kako to gre!« Gospa Ružica večino svojih izdelkov podari za praznike in tako razveseli svoje sorod-nike in prijateljce. Včasih pa dobi tudi kakšno naročilo, posebno za velikonočne praznike si kdo želi košarico za blagoslov jedi.

Izdeluje pa tudi zanimive okraske za na mizo, o katerih sem želela izvedeti kaj več: »Prvič sem tako košarico videli pri hčerki doma. Bila je modre barve in mi je bila všeč. Ko sem se vrnila domov, sem premišljevala, kako je to narejeno in kako bi lahko sama to naredila? Iz česa je ta košarica? Nato sem »pogrudnala«, da je narejena iz mrežice za fasado! Mož mi je v Kopru kupil tako mrežo in začela sem delati. Če mi prvič ni uspelo, sem poskušala še in še, dokler ni bil izdelek narejen tako kot sem želela. Imam veliko potrpljenja za ročna dela, če se zmotim, lahko podiram in potem nada-ljujem, saj uživam, ko je izdelek končno narejen!«

Ker sediva sredi knjižnice, med knjigami, pove, da ima doma veliko knjig in da je včasih zelo rada brala: »Tudi zdaj sem si rekla, da bom spet začela brati, vsaj zvečer pred spanjem, saj imam raje knjige kot TV. A čez dan imam toliko za postoriti. Ko se usedem, da bi si odpočila, pa začnem kar kvačkati. Roke kar same grejo! To je moja sprostitev, to je moj počitek. Najbolj mi je škodilo, ko sem bila bolna in so me roke tako bolele, da nisem mogla kvačkati. Takrat mi je mož rekel: 'Si boš vsaj roke spočila'.«

»Pa imate še kakšne načrte za naprej?«, sem radovedna. »Rada bi še vezla na star način, na platno, kot smo to delali v Slavoniji.«

Ko se pogovarjam z njo, poslušam njen zvonki glas in opa-zujem iskreče oči, se mi kar zdi, da mora tako topla, iskrena oseba imeti najbrž tudi veliko ljubezen do živali in rož. Ko jo povprašam o tem, vzame iz torbice mobitel in pokaže slike prekrasnih rož, ki polnijo korita na njenem dvorišču in gredice v vrtu: cvetoča drevesa, pelargonije, kaktusi, vrtnice: »Kaktusi in vrtnice so moje najljubše rože. Moj naj-večji kaktus je visok 1,30 cm. Zelo lepi so njihovi cvetovi. Nekateri cvetijo samo 24 ur, drugi ves teden. Tudi pozimi so zunaj. Imamo pa tudi zajčke in želvice, včasih smo imeli ribnik z ribicami. Želvice imamo zaradi vnukov. Radi imajo živali in ko pridejo na obisk, grejo najprej pogledat zajčke in želve.«

»Je na vasi lepo živeti?«, jo vprašam. »Najlepše. Imamo lepe razglede na vse strani. V poletni vročini se vsi v vasi držimo bolj doma in vladata tišina in mir. Ko se bliža večer in se malo ohladi, se sliši iz vseh dvorišč klepetanje, kakor bi žgo-leli ptički, vas oživi. Včasih slišimo srne in srnjake, ki pridejo čisto blizu hiš. Ob lepem vremenu gremo na sprehod do Kro-ga, si ogledamo konjičke. Trgovina je v Kortah, avtobus tudi redno vozi, tako da nam ničesar ne manjka.«

Pot do prijazne, ljubeznive, vesele, radožive gospe Ružice Mujič mi je je odprl nihče drug kot urednik Mandrača, gospod Drago Mislej Mef. Najprej me je v e mail nabiral-niku čakala pošta s fotografijami njenih izdelkov, sledil pa je še njegov telefonski klic. Tako sem navezala stik z gospo Ružico in res sem vesela, da sem spoznala tako prijetno osebo.

Špela Pahor,
Mestna knjižnica Izola

Učenje v šolski knjižnici z namiznimi družabnimi igrami

Pri delu na šoli in v šolski knjižnici opazujemo, da je priložnost branja pri nekaterih uporabnikih postavljena nekoliko na stranski tir. Učenci nimajo časa za branje, večinoma berejo le za obvezno branje (domače branje in projektno delo), branja leposlovja pa je vse manj, še posebej v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. To opazujemo pri mladih, ki z navdušenjem raje uporabljajo tehnologijo oz. razne naprave (pametni telefoni, računalniške tablice ...) za igranje igrice kot da bi brali tiskane knjige. S tem se najopazneje srečujemo v osnovnih šolah v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju (dalje VIO), kjer zanimanje za obisk knjižnice upade, branje knjig postane nepomembno (a ne vsem). Branje učencev je zelo povezano z učno učinkovitostjo, zato se pedagoški delavci in knjižničarji trudimo učence motivirati na različne načine ter s tem spodbuditi pozitivno stališče do branja. Zato smo se na šoli posvetili ravno tej problematiki, kako v tretjem VIO pritegniti mlade k branju. S čim in na kakšen način jih motivirati za branje? Z zgledom? Z igro?

Sam sem učencem začel v šolski knjižnici organizirano predstavljati namizne družabne igre. Izbral sem dva tipa namiznih družabnih iger: tiste, ki so povezane ali so nastale po literarni predlogi ali take, ki so družabne, sodelovalne.

Namizne družabne igre in šolska knjižnica

Pred sodobno tehnologijo (radio, televizija, računalniki, pametni telefoni ...) so si naši predniki pripovedovali pravljice, izmišljevali zgodbe, peli so pesmi, plesali so in igrali igre na prostem (slepe miši, gnilo jajce ...), ob večerih pa so kartali, igrali šah, igro spomina ipd. Z razvojem in družbenimi spremembami so se razvile tudi tako imenovane namizne družabne igre, ki jih lahko opredelimo kot igre, ki vključujejo določene sestavne dele (kartonasto ploščo, figure, kocke, navodila, kartice ...). Skladno z navodili se igro igra – ustrezno premikanje figur, met kocke, gradnja objektov ... in se doseže zastavljen cilj.

In na kakšen način so namizne družabne igre povezane z literaturo, knjigami in knjižnico? Marsikatera namizna družabna igra je nastala ravno zaradi kakšne knjige ali po literarni predlogi, še posebno v angleško govorečih predelih (Lord of the Rings, Hobbit, The Little Prince Protects His Planet, The Name of the Rose in še bi lahko našteval). In tako sem razvil idejo, da bom učencem naše šole organizirano začel predstavljati namizne družabne igre. Upošteval sem tudi razvoj in krepitev socialnih kompetenc posameznika, saj se učenec »kot uporabnik knjižnice srečuje z različnimi skupinami uporabnikov in s tem razvija sodelovalne in socialne zmožnosti, kar prenaša tudi na osebno raven in v družbo«. (*Knjižnično informacijsko znanje*, 2009).

Ob obisku knjižnice so učenci na mizah v čitalnici videli polno škatel z igrami. Kmalu je postalo jasno, da odmori med urami pouka ne zadostujejo niti za pregled sestavnih delov igre. Zato sem načrtoval izvajanje interesne dejavnosti Namizne družabne igre.

Sestavlil sem letni načrt, kako bodo posamezne ure potekale, kaj bo naš cilj (približati učenje z in skozi igro, osmisliti vsebine s pomočjo ustreznih iger ter prikazati, da je učenje lahko zabavno). Ugotovil sem, da je težko vse igre nekako natančno opredeliti oz. kategorizirati (otroške, zabavne, strateške, odrasle, igre s kartami ...), zato nisem postavil trdnih okvirjev. Na interesno dejavnost se je vpisalo veliko učencev iz različnih razredov (starosti od 8 do 13 let). Tako smo prvo uro začeli s predstavitev iger (Activity, Gospodar prstanov, Hobit, Strahek, Naseljenici otoka Catan). Ob tem sem spodbudil starejše učence, da so pri postavitvi in z razlago pravil pomagali mlajšim (medvrstniško sodelovanje). Vse igre, s katerimi smo začeli, so prevedene v slovenski jezik. Učencem sem na kratko predstavil vsebine in potek treh iger, saj ima vsaka svoje značilnosti, posebnosti ter je terjala določene spretnosti. Activity je igra, ki vključuje tri pristope (razlago, risanje in pantomima pojmov). Igralčeva naloga je zapisane pojme s priloženih igralnih kartic predstaviti z razlago, risanjem, ali pantomimo. Soigralci morajo v danem času ugotoviti pravo rešitev. S to igro spodbujamo iznajdljivost, kreativne in jezikovne sposobnosti. Ob tem so se sodelujoči zabavali in nehote tudi učili. Gospodar prstanov je zanimiva igra, ki od sodelujočih zahteva medsebojno sodelovanje. Temelji na istoimenski knjigi avtorja J. R. R. Tolkiena. Igro sestavlja več kartonastih plošč, različnih žetonov, kartic in figur. Ob predstavitvi in igranju so učenci ugotavljali podobnosti s knjigo (dva učenca sta knjigo že prebrala). Nekateri so igro primerjali s filmi (podrobnosti ilustracij, imen). Igra je napeta in strateško usmerjena (potrebno je veliko načrtovanja, medsebojnega zvitiga sodelovanja za premagovanje igre same). Naslednja predstavitev je bila namenjena igri Hobit, ki ravno tako temelji na zgodbi J. R. R. Tolkiena, kjer mora glavni junak ugonobiti in premagati zmaja Smauga. Igra vsebuje precej podobnosti iz knjige (uganke, ki sta si jih v knjigi zastavljala Bilbo in Gollum) ter posebno dvajsetstransko kocko za krajo draguljev. Ta kocka je bila učencem zelo zanimiva (njena uporaba, metanje in odčitavanje). Med igranjem je imel veliko sreče učenec osmega razreda (poznal je vsebino knjige, zato je imel prednost pri opravljanju določenih nalog).

Med šolskim letom smo se v sklopu interesne dejavnosti srečali še z mnogimi namiznimi družabnimi igrami (Strahek, Mala čarovnica, Mesto Modrega Meseca, Dixit, Pictionary, Vseved, Moja Slovenija, Jenga in različnimi kartami). Interes igranja se je vedno stopnjeval. Učenci so zaradi igranja namiznih družabnih iger želeli prebrati posamezne knjige, da so bili bolje opremljeni za nadaljnjo igro.

Nekaj za konec

Med pisanjem evalvacije izvedenih ur sem prišel do ključka, da so namizne družabne igre (povezane z literarnimi predlogami) dobra motivacija za branje in raziskovanje zgodb in vsega povezanega. Zaradi nekaterih namiznih družabnih iger so učenci izrazili zanimanje za knjigo, zgodbo, avtorja in vse skupaj primerjali tudi s filmom (v primeru Gospodar prstanov in Hobit).

Po igranju iger Tolkienovega domišljjskega sveta se je izposoja njegovih knjig v šolski knjižnici povečala. Ravno tako se je to zgodilo s knjigami Mala čarovnica in Strahek. Ob igrah so se posamezniki družili, urili možgane, spomin, reflekse, razvijali taktično mišljenje ter se predvsem zabavali.

Z učenci smo ob igranju iger prišli do sklepa, da so namizne družabne igre (povezane z literarno predlogo) poseben izziv in so dobra spodbuda za branje.

Literatura

Knjižnično informacijsko znanje. Kurikul: osnovna šola. (2009). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 11. 2. 2014 s spletne strani: http://www.zrss.si/pdf/080711123601_l-k-knjiznicno_in-formacijsko_znanje_os-sprejeto.pdf.

Gregor Škrlič,
Osnovna šola Prule, Ljubljana

Obisk delegacije iz Bihača

Na obisku v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto se je včeraj mudila tričlanska delegacija iz kantonalne in univerzitetne knjižnice v Bihaču (JU kantonalna in univerzitetna biblioteka Bihač), ki si je ogledala tako novomeško knjižnico kot tudi samo Novo mesto. Obisk delegacije je rezultat prijateljskega sodelovanja med obema mestoma, ki sta od leta 1973 tudi pobratena in sodelujeta na različnih področjih. Ob tej priložnosti so sodelovanje med mestoma nadgradili tudi s podpisom Listine o sodelovanju med obema knjižnicama v obdobju med leti 2014 in 2019. Sicer je sodelovanje z Bihaško knjižnico po Gradski knjižnici Zadar in Gradski knjižnici »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca že tretje uradno sklenjeno sodelovanje, saj so mnenja, da sodelovanja in povezovanja ni nikoli preveč. Prepričani so, da se od vseh lahko naučijo kaj novega in hkrati tudi sami priložnostjo k boljšemu razvoju partnerskih knjižnic.

S podpisom Listine sta se obe knjižnici tudi uradno zavezale, da bosta podpirali vse oblike sodelovanja, ki predstavljajo obojestranski interes in vplivajo na dodatno uveljavitev knjižnične in kulturne dejavnosti obeh knjižnic. Pomemben del sodelovanja bosta izmenjava strokovnih delavcev in spodbujanje recipročnega sodelovanja na strokovnih in mednarodnih srečanjih ter drugih nekomercialnih dogodkih, ki se organizirajo v obeh državah, hkrati pa bosta skladno s temeljnimi načeli Listine prispevali k razvoju informiranja in izobraževanja občanov Bihača in Novega mesta.

Delegacija iz Bihača, ki so jo sestavljali direktor bihaške knjižnice Ratko Knežević, vodja domoznanske zbirke Dženita Halilagić in vodja potujoče knjižnice Aldijana Ajaz, si je pod vodstvom strokovne delavke Mateje Kambič podrobneje ogledala vse oddelke novomeške knjižnice. Še posebej z zanimanjem so si ogledali mikroklimatski arhiv, ki starejšemu in dragocenejšemu gradivu kot so rokopisi,

stare fotografije in razglednice, inkunabule, starejše knjige, ekslibrisi ipd. zagotavlja ustrezne mikroklimatske pogoje hranjenja.

Glede na to, da je bihaška knjižnica edina knjižnica v Bosni in Hercegovini, ki ima svoj bibliobus, so posebno pozornost namenili tudi delovanju novomeške potujoče knjižnice in si natančno ogledali bibliobus. Zatem so se še sprehodili po najzanimivejših točkah Novega mesta in obisk zaključili z ogledom novomeške mestne hiše, kjer jih je sprejela vodja kabineta novomeškega župana Sandra Boršič.

Slika 1: Delegacija iz Bihaške knjižnice si je v spremstvu direktorja novomeške knjižnice Boruta Novaka, strokovne delavke Mateje Kambič in direktorice karlovške knjižnice Fride Biščan ogledala novomeško knjižnico in Novo mesto.

Slika 2: Posebej z zanimanjem so si ogledali mikroklimatski arhiv za staro, redko in dragoceno gradivo, ki ga hrani novomeška knjižnica.

Bojana Medle,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Krajevna Knjižnica Straža dobila nove prostore

Krajevna Knjižnica Straža, enota Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, se je v petek, 20. 6. 2014, preselila z začasne lokacije - »na štacjonu«, v nove prostore v Kulturnem centru v Straži. Kljub temu, da so začasno lokacijo uporabniki hitro sprejeli za svojo, je bila vseeno premajhna.

Slika 1: Novi prostori knjižnice Straža

Sredstva za celotno novo opremo Knjižnice Straža je zagotovila Občina Straža, načrt postavitve in izbiri opreme pa strokovna delavka Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Menimo, da so uporabniki dobili prijeten in zanimiv prostor za vsa starostna obdobja.

Slika 2: Otvoritev novih prostorov

Trenutno sta na voljo dva računalnika za uporabnike, v jeseni bomo namestili še dodatno IKT opremo, sofinancirano s strani Ministrstva za kulturo, in sicer: dva računalnika za uporabnike in tiskalnik z možnostjo fotokopiranja.

Nove prostore krajevne Knjižnice Straža sta s postavitvijo knjig na polico simbolično odprla župan Občine Straža Alojz Knafelj in direktor Knjižnice Mirana Jarca Borut Novak. Sodelavki v Knjižnici Straža želimo veliko zadovoljnih uporabnikov.

Slika 3: Župan občine Straža, Alojz Knafelj

Slika 4: Direktor knjižnice Mirana Jarca, Borut Novak

Irena Muc,
vodja mreže krajevnih knjižnic

Knjige nosijo domov v cekarjih

Dnevnik, 15.9.2014, leto 64, št. 214 (Darja Valenčič)

Že od leta 1974 ljubljanska potujoča knjižnica razveseljuje svoje zveste bralce vedno ob istem času na istem kraju. Enkrat, dvakrat ali trikrat na mesec. Janez Kepic opravlja delo potujočega knjižničarja že 36 let. Z mnogimi uporabniki se srečuje že ves ta čas, zato dobro ve, kakšno čtivo jim je ljubo, in pogosto mu popolnoma prepustijo izbiro, kaj bodo brali do naslednjega obiska bibliobusa. Poleg domačega vzdušja v potujoči knjižnici, vladajo tudi posebna pravila, zaradi katerih je še bolj uporabnikom prijazna. Barbara Cesar, vodja knjižnice pravi, da si lahko uporabniki izposodijo kolikor lahko preberejo in pogledajo oziroma kolikor lahko sploh nesejo. »Naše poti so vez med ljudmi« se glasi slogan potujočih knjižničarjev, ki obiskujejo kraje v približno 30 kilometrov oddaljeni okolici Ljubljane. Kepic je prepričan, da so potujoče knjižnice najboljša stvar, ki se je zgodila splošnim knjižnicam po drugi svetovni vojni, to izjavo pa podkrepi še s primeri, kako so se v preteklosti že pojavljale ideje o ukinitvi posameznih postajališč, vendar so to krajani preprečili.

Zakaj knjig z napakami ne vrnemo kot čevlje?

Dnevnik, 27.9.2014, leto 64, št. 225 (Sandra Krkoč)

Pred dnevi je v Modrijanovi knjigarni v Ljubljani potekala debata o napakah v knjigah. Sogovorniki so se strinjali, da so povsem "brezmadežne" knjige izjemno redke. Ob branju nemalokrat naletimo na pravopisne ali stvarne napake, slogovne nerodnosti, napačne delitve ali zgrešene prevode ipd. Moderator četrtkove debate dr. samo Rugelj je urednika Zdravka Dušo in Bronislavo Aubelj ter prevajalko Nado Grošelj izzval z vprašanji, ali imajo slovenske knjige v primerjavi s tujimi več napak, kako izdajati knjige brez napak in ali se je iz napak mogoče kaj naučiti. Pri omizju smo vsekakor pogrešali glas lektorjev, saj je najburnejši del pogovora razvnelo ravno vprašanje, ali je lektor nujen potreben v procesu izdajanja knjige. Bronislava Aubelj, glavna urednica založbe Modrijan, je prepričana, da morata tako pisatelj kot prevajalec obvladati pravopis, urednik pa za njima morda kaj počisti, zato se ji zdi lektorji pri leposlovnih besedilih nepotrebni. Preostala dva sogovornika zavzemata nekoliko drugačno stališče. Prevajalka Nada Grošelj je prepričana, da čim več oči vidi neki tekst, tem bolje je. Nekdanji urednik Cankarjeve založbe Zdravko Duša je prepričan, da se "idealni" knjigi lahko približaš ravno tako, da v založniški mehanizem vgradiš vse potrebne člene verige, torej tudi lektorje in korektorje. Modrijanova urednica poudarja, da je ob izdajanju tuje literature najpomembnejši korak izbira dobrega in kompetentnega prevajalca.

Oboroženi z množico "najstev" o kaj in kako

Večer (Večernica), 2.10.2014, leto 70, št. 229 (Aleš Žigart)

Delo knjižničarja je, verjetno podobno kot večina poklicev, determinirano z mnogimi pravili. Oboroženi smo z množico najstev o tem, kaj vse naj bi in kako naj bi, pa vendarle nemalokrat goli in bosi spominjamo na Buridanovega osla, ki se ne more odločiti kateri kup sena bi snedel. Knjižničarji, še posebej tisti, ki se ukvarjamo z mladimi bralci, se nemalokrat znajdemo v zagati, ko skušamo poiskati ustrezno gradivo za obiskovalca. Starost bralca že dolgo ni več, vsaj ne edini in bistveni, kriterij, ki bi odločal o tem, katero gradivo naj mu ponudimo. Pomembno je, kako ima bralec razvite bralne sposobnosti, katere teme v literaturi ga pritegnejo, katere knjige so ga do sedaj navdušile ipd. V skladu z vlogo splošnih knjižnic se trudimo, da uporabnikom svetujemo kvalitetne naslove, ki sčasoma prispevajo k bračevemu etičnemu, literarnemu in estetskemu razvoju in dozorevanju. Vendar pa stvari niso tako enoznačne. Pri delovanju smo zavezani nasprotovanju poskusom cenzure, saj naj bi bila knjižnica prostor različnosti in svobode, ki ponuja možnost izbire v skladu s svojimi željami, potrebami in prepričanji. In kje se začne cenzura? Kdaj se začne subjektiven okus vsiljevati kot paradigma kvalitete? Takšne in podobne dileme se lahko pričnejo pojavljati hitro, ko začnemo vsaj malo kritično preizpraševati svoje poklicno ravnanje.

Cobiss, 30-letnik iz UKM

Večer, 14.10.2014, leto 70, št. 239 (Jana Juvan)

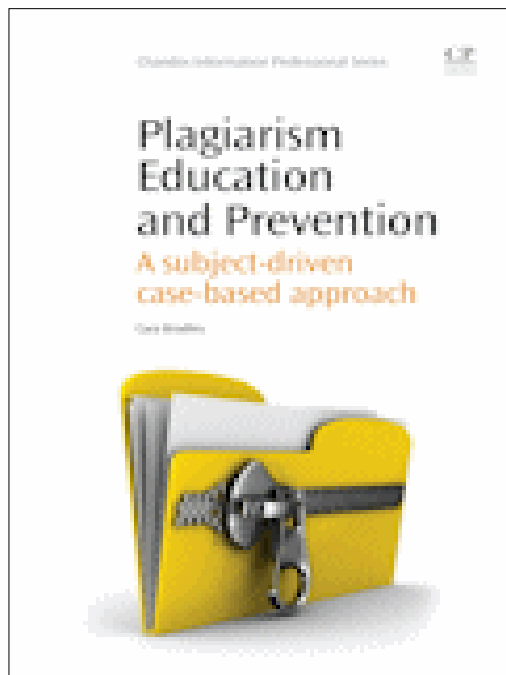
Knjižničarski praznik. Tako je dr. Zdenka Petermanec, ravnateljica Univerzitetne knjižnice Maribor (UKM), označila včerajšnji dan, ko so slovenske knjižnice označevale 30 let prvega bibliografskega zapisa. Prvi računalniški bibliografski zapis v knjižnično bazo, iz katere se je razvil Cobiss (Kooperativni online bibliografski sistem in servisi), je oktobra 1984 ustvaril knjižničar v takratni Študijski knjižnici (danes UKM) s pomočjo kolegov iz takratnega Računalniškega centra Univerze v Mariboru, predhodnika Izuma. Leta 1988 sta se združili bazi UKM in Narodne knjižnice (NUK), kar velja za začetek sistema Cobiss. Branka Kerec, vodja enote UKM za obdelavo gradiva pravi, da je digitalizacija olajšala delo knjižničarjem in uporabnikom. Bistveno je, da uporabniki sami najdejo čim več in da je omogočena izmenjava podatkov tudi z drugimi knjižnicami. In korak naprej? Kerečeva meni, da je prihodnost v povezovanju na mednarodnih ravneh ter poenotenju standardov, Petermančeva pa pravi, da se bodo morale knjižnice vprašati, kje so lahko informacijskim gigantom, kot je Google, konkurenčne s svojim poslanstvom.

Izbrala in priredila Milica Pavlovič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK

- **Plagiarism, education and prevention: a subject-driven case-based approach**

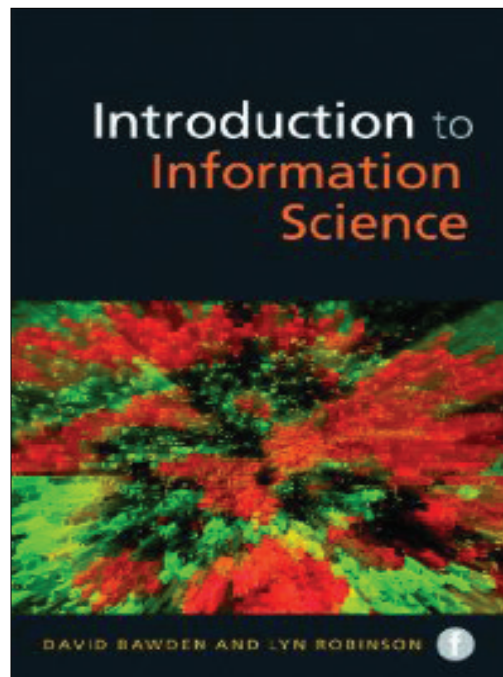
Plagiatorstvo v akademskem svetu. Lahko visokošolski knjižničarji ozaveščajo študente o etičnem objavljanju, citiranju in plagiatstvu?

Naslovnica (vir: www.ala.org)

- **Introduction to information science**

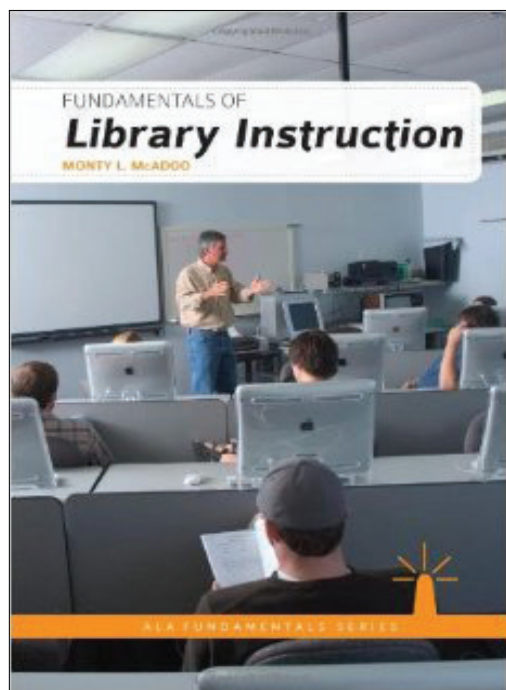
Temeljni učbenik, ki obravnava vse vidike informacijske znanosti kot discipline, od zgodovinskih perspektiv in konceptov do digitalne pismenosti in prihodnosti.

Naslovnica (vir: www.amazon.co.uk)

- **Fundamentals of library instruction**

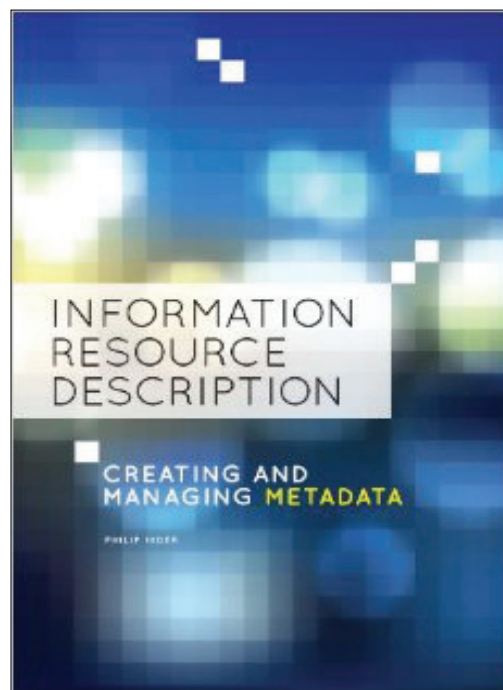
Kako lahko izobražujemo svoje uporabnike? Kakšni predavatelji smo lahko knjižničarji? Kako načrtujemo izobraževalni proces?

Naslovnica (vir: www.ala.org)

- **Information Resource Description: Creating and Managing Metadata**

Organizacija znanja v digitalnem okolju; standardi sodobnega opisa dokumenta; metapodatki za iskanje informacij.

Naslovnica (vir: www.ala.org)

Poziv k oddaji prispevkov za posvetovanje Bralnega društva Slovenije

Poziv k oddaji prispevkov za posvetovanje Bralnega društva Slovenije
Bralno društvo Slovenije vsaki dve leti prireja posvetovanje ob mednarodnem dnevu pismenosti, 8. septembru. Za 8. september 2015 načrtujemo celodnevno strokovno posvetovanje z naslovom

Branje združuje.

V razvijanju bralne pismenosti lahko prepoznamo dve glavni skupini s posebnimi potrebami: tiste, ki lažje berljivo ali prilagojeno besedilo potrebujejo stalno, in tiste, ki lažje berljivo gradivo potrebujejo le v določenem obdobju. O prvi skupini so strokovnjakinje z različnih področij spregovorile na dobro obiskanem posvetovanju Bralnega društva Slovenije 2013, njihovi prispevki so bili objavljeni v zborniku z naslovom *Tudi mi beremo: različni bralci z različnimi potrebami*. V letu 2015 želimo temo nadaljevati in razširiti s prispevki, ki se bodo osredotočali na drugo skupino.

Ožje teme, ki jih želimo vključiti v posvetovanje, so:

- spodbujanje bralne pismenosti pri otrocih in mladih priseljencih in migrantih;
- prizadevanja za zviševanje bralne pismenosti pri priseljencih,
- prizadevanja za zviševanje bralne pismenosti pri starejših in drugih skupinah prebivalstva,
- različne oblike medgeneracijskega povezovanja, ki temelji na branju.

Vabljeni k aktivni udeležbi na posvetovanju.

Vaše predloge, ki naj vključujejo naslov, kratek povzetek (do 200 besed) in predstavitev avtorja/avtorjev (zaposlitev: ustanova, delovno mesto) ter njegovih/njihovih referenc na tem področju (navedba objavljenih prispevkov na to ali podobno temo, predavanj ..., a, če avtor doslej ni objavljaj, pa kratek zapis delovnih/raziskovalnih izkušenj na tem področju) pričakujemo na elektronski naslov

irena.santoro@zrss.si do 15. novembra 2014.

Vse prejete predloge bo obravnaval uredniški odbor posveta BDS 2015 in vse prejemnike **najkasneje do 15. decembra obvestil po e-pošti, ali je vaš predlog sprejet ali ne**. Če bo vaš predlog sprejet, boste pozvani, da najkasneje do 1. februarja 2015 oddate celoten strokovni/znanstveni prispevek. Prejete prispevke bodo **recenzenti pregledali do 15. marca 2015**, po tem boste pozvani, **da dokončne prispevke oddate najkasneje do 15. aprila 2015**.

BDS si bo prizadevalo, da bi tako kot doslej, prispevke s posveta objavili v strokovnem zborniku *Branje združuje*. Če nam ne bi uspelo zagotoviti finančnih sredstev za objavo tiskanega priročnika, bomo pripravili e-priročnik, ki bo objavljen na spletni strani BDS.

Od avtorjev, ki bodo prispevke pripravili za objavo, pričakujemo, da bodo te prispevke tudi predstavili s svojim nastopom 8. septembra 2015 na posvetovanju Bralnega društva z naslovom *Branje združuje*. Bralno društvo si bo prizadevalo za zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo posveta, s čimer bomo, če jih bomo pridobili, financirali aktivne predstavitve na posvetu, objave prispevkov ne bodo posebej honorirane. Vsi avtorji objavljenih prispevkov v zborniku *Branje združuje*, bodo prejeli brezplačen izvod zbornika in bodo oproščeni plačila kotizacije za posvetovanje.

Uredniški odbor si pridržuje pravico, da prispevkov, ki bodo poslani na podlagi predlogov, ne objavi, če prispevki po pregledu recenzentov ne bi bili ustrezno popravljani ali dopolnjeni. Uredniški odbor se lahko odloči, da avtorje predlogov povabi zgolj k predstavitvi v poster sekciji. V tem primeru bodo avtorji oproščeni delnega plačila kotizacije za posvet (brezplačen priročnik ne bo vključen).

Vabljeni, da skupaj počastimo 20-letnico delovanja Bralnega društva Slovenije in z združenimi močmi sodelujemo pri promociji in izboljšanju bralne pismenosti na Slovenskem.

Savina Zwitter,
predsednica Bralnega društva Slovenije

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

